

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIK
DÜZEYİNİN EVLİLİK UYUMU İLE İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gizem TOLUNAY

Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

AĞUSTOS 2021

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIK
DÜZEYİNİN EVLİLİK UYUMU İLE İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Gizem TOLUNAY
(181287009)**

Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatma Yeşim CAN

AĞUSTOS 2021

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 181287009 numaralı öğrencisi Gizem TOLUNAY'ın “Narsistik Kişilik Özellikleri ve Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyinin Evlilik Uyumu ile İlişkisinin İncelenmesi” adlı tez çalışması, 04.08.2021 tarihinde yapılan tez savunma sınavında aşağıdaki jüri tarafından **Oy Birliği** ile Yüksek Lisans tezi olarak **Kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

- 1) **Tez Danışmanı:** Doç. Dr. Fatma Yeşim CAN
- 2) **Jüri Üyesi:** Dr. Öğr. Üyesi Hakan DUMAN
- 3) **Jüri Üyesi:** Prof. Dr. Gökhan ORAL

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Narsistik Kişilik Özellikleri ve Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyinin Evlilik Uyumu ile İlişkisinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim (04/08/2021)

Gizem TOLUNAY

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın her aşamasında desteklerini benden esirgemeyen ve çalışmamı bilimin ışığında aydınlatan tez danışmanım Doç. Dr. Fatma Yeşim Can'a şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek Lisans eğitimin sürecinde bana kattığı değerli bilgileri için değerli hocam Prof. Dr. Sibel Mercan'a, süreci doğru yönetmemde çok büyük katkıları olan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Nurgül Yavuzer'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Mesleğe karşı bakış açımı şekillendiren, beni bu alanda cesaretlendiren, engin bilgileri sayesinde donanımlı hissettiren çok sevgili hocam Dr. Işın Sayın Tamerk'e sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

Araştırmama gönüllükle destek veren çok sevgili meslektaşlarıma en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak hayatımın her noktasında desteklerini hissettiğim, bugüne gelmemde çok büyük etkileri olan canım ağabeyim Hikmet Tolunay'a, canım annem Fatma Tolunay'a ve canım babam Ayhan Tolunay'a sevgilerimi iletmek istiyorum.

Ağustos 2021

Gizem TOLUNAY

Psikolog

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
ÇİZELGE LİSTESİ	viii
ŞEKİL LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri	2
1.2 Araştırmanın Önemi	3
1.3 Sınırlılıklar	3
1.4 Sayıtlılar	3
1.5 Anahtar Kelimeler	3
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1 Evlilik	5
2.2 Evlilik Uyumu	8
2.3 Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler	10
2.4 Narsistik Kişilik Özellikleri	12
2.5 Narsistik Kişilik Özellikleri ve Evlilik Uyumu.....	16
2.6 Sosyal Medya	17
2.7 Sosyal Medya Bağımlılığı.....	19
2.8 Sosyal Medya Bağımlılığı ve Evlilik Uyumu	20
3. YÖNTEM	22
3.1 Örneklem.....	22
3.2 Veri Toplama Araçları	22
3.2.1 Demografik soru formu	22
3.2.2 Narsistik kişilik envanteri	22
3.2.3 Sosyal medya bağımlılığı ölçeği	23
3.2.4 Evlilikte uyum ölçeği	23
3.3 Veri Toplama İşlemi	24
3.4 Verilerin Analizi.....	24
4. BULGULAR	25
4.1 Katılımcıların Genel Yapısına İlişkin Frekans Dağılımı	25
4.2 Evlilik Uyumu ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular	27
4.3 Araştırmanın Temel Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	28
4.4 Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsisizm Düzeyinin Evlilik Uyumunu Yordama Düzeyinin İncelenmesi	29
5. TARTIŞMA	30
5.1 Evlilik Uyumu ile Sosyo Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların İncelenmesi	31

5.2 Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsisizm Düzeyinin Evlilik Uyumunu Yordama Düzeyinin İncelenmesi	33
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	35
KAYNAKLAR	37
EKLER.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖZGEÇMİŞ.....	54

KISALTMALAR

NKE	: Narsistik Kişilik Envanteri
SMBÖ-YF	: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği -.Yetişkin Formu
DSM	: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu
Akt.	: Aktaran
Ort.	: Ortalama
SS	: Standart Sapma

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 4.1: Katılımcıların Demografik Özellikleri	25
Çizelge 4.2: Sosyal Medya Kullanımına Dair Özellikler	26
Çizelge 4.3: Evlilik Uyumu Puanlarının Cinsiyet Değişkeni için Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	27
Çizelge 4.4: Evlilik Uyumu Puanlarının Evlilik Süresi Değişkeni için ANOVA Sonuçları.....	27
Çizelge 4.5: Evlilik Uyumu Puanlarının Ekonomik Düzey Değişkeni için ANOVA Sonuçları.....	27
Çizelge 4.6: Evlilik Uyumu Puanlarının Sosyal Medya Süre Değişkeni için ANOVA Sonuçları.....	28
Çizelge 4. 7: Araştırmanın Temel Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları	28
Çizelge 4.8: Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsisizm Düzeyinin Evlilik Uyumunu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları	29

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 2.1: Evlilik Nedenleri	6
Şekil 2.2: Evlilikte Çiftlerin Görevleri	7
Şekil 2.3: Evlilik Üçgeni	12
Şekil 2.4: DSM 5 Narsistik Kişilik Bozukluğu Tanı Kriterleri	14
Şekil 2.5: Sosyal Medya İçerikleri.....	17
Şekil 2.6: Sosyal Medya Özellikleri	18

NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIK DÜZEYİNİN EVLİLİK UYUMU İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Araştırmada, narsistik kişilik özellikleri ve sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumuna etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini; Türkiye genelinde yaşayan 409 evli kişilerden oluşmuştur. Katılımcıların, demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla “Demografik Bilgi Formu”, narsistik kişilik özelliklerini ölçmek için “Narsistik Kişilik Envanteri-NKE”, evli bireylerin sosyal medya bağımlılığını bulabilmek amacıyla “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği - Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)” ve evlilik uyum düzeylerini ölçmek amacıyla “Evlilikte Uyum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analiz edilirken bağımsız t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur. 0-5 yıl arası evli olan katılımcıların evlilik uyumu düzeylerinin, 6-10 yıl ve 11 yıl ve üzeri evli olanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Kötü ekonomik düzeye sahip kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin, orta ve iyi düzeye sahip kişilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Evlilik uyumunun kişinin kendi günlük sosyal medya kullanım süresine göre farklılaşmadığı ancak eşinin günlük sosyal medya süresine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. 2 saatten az sosyal medya kullanan eşlere sahip kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin, 4 saat üstü kullanan eşe sahip kişilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Sosyal medya bağımlılık düzeyinin evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır. Narsisim düzeyi evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Evlilik, Evlilik Uyumu, Narsistik Kişilik Özellikleri, Sosyal Medya ve Sosyal Medya Bağımlılığı*

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF NARCISSISTIC
PERSONALITY CHARACTERISTICS AND SOCIAL MEDIA
ADDICTION LEVEL WITH MARRIAGE HARMONY**

ABSTRACT

In the study, it was aimed to examine the effects of narcissistic personality traits and social media addiction on marital adjustment. The sample of the research; It consisted of 409 married people living in Turkey. "Demographic Information Form" to learn the demographic information of the participants, "Narcissistic Personality Inventory- NPI" to measure narcissistic personality traits, "Social Media Addiction Scale-Adult Form (SMDS-YF)" to find the social media addiction of married individuals, and marital adjustment "Marriage Adjustment Scale" was used to measure the levels of While analyzing the data, independent t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation analysis and multiple regression analysis were performed. It was found that marital adjustment did not differ according to gender. It was found that the marital adjustment levels of the participants who were married for 0-5 years were significantly higher than those who were married for 6-10 years and 11 years or more. It was found that the marital adjustment levels of people with poor economic status were significantly lower than those with moderate and good levels. It was determined that marital adjustment did not differ according to the person's own daily social media usage time, but differed significantly according to his spouse's daily social media time. It was determined that the marital adjustment levels of the spouses who use social media for less than 2 hours are significantly higher than those who use social media for more than 4 hours. It was found that the level of social media addiction negatively predicted marital adjustment. It was found that narcissism level negatively predicted marital adjustment.

Keywords: *Marriage, Marital Adjustment, Narcissistic Personality Traits, Social Media and Social Media Addiction*

1. GİRİŞ

Tarih boyunca birçok uygarlığın etkisiyle evliliğin farklı formlara büründüğü bilinmektedir ve hala günümüzde varlığını sürdürmektedir. Evlilik; yetişkin kişilerin yuva kurabilmek, çocuk sahibi olabilmek, kendi ve eşinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek gibi amaçlarla bir araya gelinmesi olarak tanımlanmaktadır (Hosseini, Noroozi & Montazery, 2017).

Evlilik, nesillerin devam edebilmesine ve yenilenmesine katkı sağlayan, bireysel olarak kişinin kendini gerçekleştirebilmesi adına gerekli olan bir kurum olarak ele alınmaktadır (Özgüven, 2000). Kişilerin psikolojik ve fizyolojik sağlığını korumasını desteklediği ve daha pozitif hissetmesine katkı sağladığı belirtilmektedir (Glenn, 1990).

Evlilikle ilgili çalışmalarda, evlilik uyumu kavramına önem verildiği görülmektedir. Evlilik uyumu, eşler arasında olumlu ilişkilerin kurulması, birbirleriyle iletişim halinde olmaları, yaşadıkları sorunlara dair çözümler bulmaları, evlilik içi çatışmalarla başa çıkmaları ve birlikte vakit geçirmeleri olarak tanımlanmaktadır (Şafak-Öztürk ve Arkar, 2014).

Evlilikte eşlerin birbirine saygı göstermesi, cinsel hayatta sadık olmaları, birbirilerine destek olmaları, birbirini memnun etmek için istekli davranmaları ve eşlerin arkadaşça ilişkiler kurabilmeleri gibi faktörlerin evlilik uyumunu etkilediği görülmektedir (Rosen- Grandon, Myers & Hattie, 2004).

Alan yazılarına bakıldığında, evlilik uyumu ile narsistik kişilik özellikleri arasında ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Yüksek narsistik eğilim gösteren kişilerin diğerlerinden daha baskın, gösteriş seven, benmerkezci özellikleri olan ve isteklerini durdurmaya yönelik kişiler olduğu belirtilmektedir (Raskin ve Hall, 1988). Narsistik kişilerin sevgileri diğer kişilere yönelik değil daha çok kendilerine yönelik olduğu ve yakın ilişkilerde düşük sevme yetenekleri nedeniyle daha az yakınlık ve şefkatli davranış geliştirdikleri bilinmektedir (Campbell ve Foster, 2002).

McWilliams (1994), narsisizm eğilimlerinden dolayı kişilerin sevme yeteneklerinin yeterli şekilde gelişmediğini ancak öz değerinin sürekli kanıtlanması gerekliliği nedeniyle diğer kişilere ihtiyacı olduğunu ve diğerlerine olan sevgilerinin derin olmadığını belirtmektedir. Masterson (1988), narsisizm düzeyi yüksek olan kişilerin, romantik ilişkilerinde yüzeysel ilişkiler kurduğu ve bağlılık hissini azlığı nedeniyle partnerinden daha iyi birini bulduklarında terk ettiklerini vurgulamaktadır.

Lawner ve diğerlerinin (2016) yaptıkları çalışmada, kişilerin yüksek narsisizm düzeyinin evlilikte sorunların artmasına neden olduğu ve evlilik doyumunu azalttığını saptamıştır. McNulty ve Widman (2014), narsisizm ile evlilik uyumunu negatif yönde ilişkili olduğu bulmuştur.

Evlilik uyumu üzerinde etkili olan başka bir faktör ise sosyal medya bağımlılığıdır. Sosyal medya bağımlılığı; medya kullanımına aşırı düzeyde düşkün olma, sosyal medyada devamlı çevrimiçi kalma arzusu, kontrol edilemeyecek şekilde yönlendirilmek ve bu durumların yaşamın diğer alanlarını olumsuz şekilde etki etmesi olarak ifade edilmektedir (Andreassen ve Pallesen, 2014).

Sosyal medyayı kullanma süresindeki uzunluğa bağlı olarak eşlerin birbiriyle iletişim ve etkileşim kurmasının azaldığı bilinmektedir (Slevin, 1998). Suler (2005), evli kişilerin sosyal medyada geçirdikleri zaman konusunda yalan söylemeleri ve sosyal medyayı sorunlarından kaçma aracı olarak kullanmaları evlilik uyumunu etkilediğini belirtmektedir. Zahra ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada, sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumunu negatif yönde etkilediğini saptamıştır.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Araştırmada, narsistik kişilik özellikleri ve sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumuna etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın hipotezleri aşağıda verilmiştir:

1. Narsistik kişilik eğilimi, evlilik uyumunu negatif yönde yordamaktadır.
2. Sosyal medya bağımlılığı, evlilik uyumunu negatif yönde yordamaktadır.
3. Evlilik uyumu düzeyi, katılımcıların demografik bilgilerine (cinsiyet, evlilik süresi, evlilik şekli, sosyal medya kullanım süresi vs.) göre farklılaşmaktadır.

1.2 Araştırmanın Önemi

Evliliğin sürdürülmesi, eşlerin mutlu hissetmesi ve çocuklarını huzurlu bir ev ortamında yetiştirebilmesi toplumun genel huzuru açısından önem arz etmektedir (Bradbury ve Fincham, 1992). Son yıllarda Türkiye’de evlilik içi sorunların artış gösterdiği, boşanma ve boşanmaya dair konularda çiftlerin destek almayı talep ettiği görülmektedir ve bu durum evlilik üzerinde çalışılmasını gerekli kılmaktadır (Soylu ve Kağnıcı, 2015).

Alan yazıları incelendiğinde evlilik uyumuna dair birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir ancak narsistik kişilik özelliği ve evlilik uyumunu inceleyen çalışmalar kısıtlıdır. Benzer şekilde, teknolojinin gelişmesiyle birlikte hayatımızda iyice yer edinen ve hayatımızdaki birçok alanın farklılaşmasına neden olan sosyal medya bağımlılığının, evlilik uyumu ile ilişkisi inceleyen çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu anlamda araştırmanın, alandaki boşluğu doldurması beklenmektedir.

1.3 Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda ifade edilmiştir.

1. Araştırma örneklemini Türkiye’de yaşayan 409 katılımcı ile sınırlıdır.
2. Araştırmadan toplanan veriler, kullanılan veri toplama araçlarının ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.4 Sayıtlar

Araştırmanın temel sayıtları aşağıda sıralanmıştır:

1. Veri toplama araçları istenen nitelikleri ölçme yeterliliğine sahiptir.
2. Katılımcılar, veri toplama araçlarında bulunan sorulara gerçek ve samimi şekilde yanıtlar vermiştir.

1.5 Anahtar Kelimeler

1. **Evlilik:** Birbirlerinden farklı beklentileri ve gereksinimleri olan kişilerin, hayatlarını bölüşmek, evlat sahibi olmak ve yetiştirebilmek gibi farklı

amaçlar doğrultusunda ilişki kurdukları sistem olarak tanımlanmaktadır (Özüğurlu, 2013).

2. **Evlilik Uyumu:** Evlilik uyumu; eşler arasında olumlu ilişkilerin kurulması, birbirleriyle iletişim halinde olmaları, yaşadıkları sorunlara dair çözümler bulmaları, evlilik içi çatışmalarla başa çıkmaları ve birlikte vakit geçirmeleri olarak tanımlanmaktadır (Şafak-Öztürk ve Arkar, 2014).
3. **Narsistik Kişilik Özellikleri:** İlginin üzerinde olmasını seven, düşlere dalan, kendisinin birçok yeteneği olduğuna inanan ve kendini seven bir kişilik tipi olarak tanımlanmaktadır. (Özkalp, 2013)
4. **Sosyal Medya:** Çevrimiçi olarak kişilere resim, video, yazı gibi paylaşımlar yapma veya paylaşılanları yorumlama imkanı sağlayan paylaşım sitelerine verilen isim olarak tanımlanmaktadır (Koçak, 2021).
5. **Sosyal Medya Bağımlılığı:** Sosyal medya bağımlılığı; medya kullanımına aşırı düzeyde düşkün olma, sosyal medyada devamlı çevrimiçi kalma arzusu, kontrol edilemeyecek şekilde yönlendirilmek ve bu durumların yaşamın diğer alanlarını olumsuz şekilde etki etmesi olarak ifade edilmektedir (Andreassen ve Pallesen, 2014).

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde araştırmanın değişkenleri olan evlilik uyumu, narsistik kişilik özellikleri ve sosyal medya bağımlılığı kavramları ilgili literatür çerçevesinde ele alınmıştır.

2.1 Evlilik

Tarih boyunca kültürel anlamda farklılıklar içerse de tüm toplumlarda görülen ve evrensel kurum niteliği gösteren evliliğin (Kansız ve Arkar, 2011), birçok farklı araştırmacı tarafından tanınının yapıldığı görülmektedir.

Şahin Altun ve diğerleri (2020) evlilik kavramını; farklı iki kişinin kendi ailelerini kurabilmek adına kanunlara uygun şekilde, hayatları boyunca bir arada beraber olmak için bir araya gelmeleri olarak tanımlanmaktadır. Emiroğlu ve Aydın (2003) evliliği; özünde aile kurmayı içeren ve kişilerin cinsel yaşamını toplum tarafından kabul görecektir şekilde yaşanmasına yarayan birlik olarak tanımlamaktadır. Diğer bir ifadeyle evlilik; kurulan ilişkilerin meşrulaşmasını ve nesillerin devamlılığını sağlamaktadır (Çakır, 2011).

Özügürlü (2013) evlilik kavramını; birbirlerinden farklı beklentileri ve gereksinimleri olan kişilerin, hayatlarını bölüşmek, evlat sahibi olmak ve yetiştirebilmek gibi farklı amaçlar doğrultusunda ilişki kurdukları sistem olarak açıklamaktadır. Kublay ve Oktan (2015)'a göre evlilik; yetişkin kişiler için hayatlarındaki önemli kararlardan biridir ve aile kurumunun oluşmasını sağlamaktadır.

Evliliği kültürel olgu kapsamında ele alan Tarhan (2010), kişilerin iletişim stillerinin, problem çözme becerilerinin ve düşünme becerilerinin evlilikleri belirlediğini dile getirmektedir ve bu unsurların, evliliği iki kişinin rızasına dayalı birliktelik haline getirdiğini belirtmektedir. Bayer (2017) evliliğin temelinde; evlilik ilişkisindeki kişilerin mutlu ve huzurlu hissetmesi, eşlerin bireysel olarak doyuma ulaşmış olmaları, eşler arasındaki iletişimin açık olması, birbirlerini desteklemeleri ve birbirinin beklentilerini karşılamaları olduğunu belirtmektedir.

Yaşam döngüsünde önemli bir işlevi olan evliliğin; kişilerin üretken olma, cinsel arzularının tatmini, ait hissetme ve neslini devam ettirmesi gibi kişisel amaçlarını gerçekleştirmelerine olanak tanımaktadır (Özabacı ve Erkan, 2014).

Aksaray (2013), yetişkin iki farklı kişinin kendi arasında yaptığı sözleşmeye bağlı olarak beraber yaşamalarının yanı sıra birbirlerine destek olmalarını da içeren evliliğin; kişilerin yaşamsal gereksinimlerini (barınma, korunma vs.) ve gelişimsel gereksinimlerini (kendi ailesini kurması, ebeveyn olabilmesi ve evlatlarını yetiştirme vs.) karşılamayı aynı zamanda olumsuz yaşantılarda (hasta olma, işini kaybetme, kaza geçirme vs.) destek görmeyi sağladığını belirtmektedir.

Kişiler, birbirinden farklı düşünce veya sosyokültürel nedenlerden kaynaklı evlilik kararı alabilmektedir (Habibova Doğan ve Topkaya, 2020). Şen (2009) kişilerin evlenme nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır:

• Mutlu hissettikleri iyi yaşam beklentileri,
• Evlilikle birlikte bağımsız kazanmaları,
• Çevrelerindeki kişilerin evli olması,
• Ekonomik sebepler,
• Eşinin doğru insan olduğuna inanmaları,
• Geleneklere uymak istemeleri,
• Sosyal olarak statü kazanmaları,
• Yalnız kalmak istememeleri,
• Evlat sahibi olmak istemeleri,
• Toplumun meşru gördüğü şekilde cinsellik yaşamak istekleri
• Ailelerin baskılarından kurtulmanın yolu görmeleri

Şekil 2.1: Evlilik Nedenleri

Kişilerin evliliğe başlamaları için evliliğe hazır olmaları ve evliliğe yönelik motivasyonunun olması gerektiği savunulmaktadır. Tüfekçi-Hoşgör (2013), evlilik ilişkisi için üç temel motivasyondan bahsetmektedir ve bu motivasyonları şu şekilde açıklamaktadır:

- İlk olarak biyolojik motivasyonu ele almaktadır ve kişilerin nesillerini devam ettirmek adına üremesi ve haz alması olarak açıklamaktadır.

- İkinci motivasyon olan psikolojik motivasyonu, kişilerin beğenildiğini hissetme ve güvende olduğunu düşünme olarak ifade etmektedir.
- Üçüncü motivasyonu ise kişilerin topluma uyum sağlaması, toplumsal beklentilerin karşılanması ve saygınlık kazanılması olarak belirtmektedir.

Evlilik, kişilerin ihtiyaçlarını karşılamaya, nesillerini devam ettirmelerine, hayatlarını birleştirmeye yaramaktadır ve evlilik, kişilere haklar tanıdığı gibi bazı sorumluluklar da getirmektedir. Evliliğin kişilere verdiği haklar ve sorumluluklar ise toplumsal olarak farklılık içermektedir (Özgüven, 2000).

Nichols (2005), evlilik ilişkisinde çiftlerin görevleri olduğunu dile getirmektedir ve bu görevleri şu şekilde aktarmaktadır:

1. Bağlılık:	Kişilerin, evlilik ilişkisini sürdürebilmek adına istek, niyet ve çaba göstermesi
2. Özen:	Evliliklerin mutlu olabilmesi adına eşlerin birbirine sevgi ve saygısını davranışlarıyla göstermesi
3. İletişim:	Eşler arası ilişkinin güçlenmesi adına sözel veya sözel olmayan ortak bir iletişim biçimi geliştirilmesi
4. Çatışma ve uzlaşma:	Eş ilişkisinde yaşanabilecek anlaşmazlıkların çift tarafından çözülmesi
5. Anlaşma:	Eşlerin birbirlerinin söylemek istediklerini, beklentilerini algılayabilmesi ve yerine getirmesi

Şekil 2.2: Evlilikte Çiftlerin Görevleri

Literatürde, en yaygın görülen evlilik tiplerinin; anlaşarak, görücü usulü, geleneksel ve modern evlilik olarak geçmektedir. Görücü usulü evliliklerde zorla veya isteyerek olarak ikiye ayrılabilceğini ve zorla yapılan görücü usulü evliliklerin gelenekselliğin fazla olduğu bölgelerde rastlandığı, kişilerin kendi ebeveynlerinin çocukları için eş adayını belirledikleri görülmektedir. Bu tarz evliliklerde kadın ya da erkeğin rızası olmamaktadır. İsteyerek yapılan görücü usulü evlenmelerde ise gelenekselliğin olduğu ancak modern değerlerinde etkili olduğu görülmektedir. Bu tarz evlilik tiplerinde ebeveynler eş adayını belirlemektedir ve evlenen kişilerin her ikisinin de rızası vardır (Gül, 2016).

Geleneksel evlilik biçiminin de ise toplumsal cinsiyet rolleri öne çıkmaktadır ve kadın için beklenen görevlere (çocuğu büyütme vb.), benzer şekilde erkek için belirlenen rollere (evin geçimini sağlama vb.) uygun davranışlar gözlemlenir (Geçtan, 2018). Çağdaş evlilikte; hem kadın hem erkek için rollerin esnek olduğu ve birlikte evin sorumluluklarını üstlendikleri görülmektedir (Rathus, Nevid ve Rathus, 1998).

Evliliğin sürdürülmesinde önemli noktalardan birinin çiftlerin evliliklerinde huzurlu ve mutlu hissetmesi olarak belirtilmektedir (Bradbury ve Karney, 2004). Çağ ve Yıldırım (2015), başarılı evliliklerinin kişilere kendilerini değerli ve sevildiklerini hissetmelerini sağladığını belirtmektedir. Evlilik ilişkisinin ise zaman içerisinde kötüleşmesi durumlarında kişiler mutsuz olabilmektedir (Yıldız ve Baytemir, 2016).

Yıldırım (2004)'a göre hızlı küreselleşme ve iletişimin neden olduğu etkiler, neredeyse her toplumda kültürel ve toplumsal değişimleri doğurmaktadır. Bu durum ise evlilik ilişkisinde ortaya çıkabilecek sorunların çeşitlenmesine neden olarak eşlerin arasındaki uyumu olumsuz etkilemektedir. Benzer şekilde, sosyal hayatta yaşanan değişimlerin evlilik kurumunu etkilediği ve bunun sonucunda evlilik ilişkisinin değiştiği ifade edilmektedir (Durmuş ve Baba, 2014) ve bu bağlamda, evlilik ilişkisini incelemek önem kazanmaktadır.

Alan yazılarında, evlilik ilişkisinin evlilik uyumu kavramıyla birlikte incelendiği dikkat çekmektedir ve diğer başlıkta, araştırmanın değişkeni olan evlilik uyumu ele alınmıştır.

2.2 Evlilik Uyumu

Evlilik ilişkisi gerek bireysel açıdan gerek toplumsal açıdan önem arz ettiği için araştırmacıların sıklıkla evlilik uyumuna odaklandıkları görülmektedir ve bunun nedeninin ise evlilik uyumunun aile içi ve aile dışı ilişkiler açısından belirleyici bir role sahip olması olarak açıklanmaktadır (Fidanoğlu, 2006).

Toplumun sağlıklı olabilmesi için ailenin sağlıklı olması gereklidir ve evlilik uyumu, ailelerin sağlıklı olmasının şartlarından biri olarak değerlendirilmektedir (Kowsar ve Rahim, 2019). Evlilik uyumu; evliliği bütünsel olarak nitelendiren bir özellik olarak ele alınmaktadır ve evlilik ilişkisinde çiftlerin hem kendi hem de eşinin beklenti ve gereksinimlerini karşılamasına yönelik algısı olarak ifade edilmektedir (Demiray, 2006).

Şirin (2018), evlilik uyumunu; eşlerin birbirine uyum sağlamasıyla birlikte ortaya çıkan cinsel tatmin, karşılıklı iletişim, evlilik kararından pişman olmama, yaşanabilecek sorunlara yönelik birlikte çözüm bulma, birbirlerine güvenme gibi birçok etkenin üzerine inşa edilen mutluluk olarak ele almaktadır.

Sakarya ve Dilmaç (2020), evlilik uyumunu karmaşık bir kavram olarak değerlendirmektedir ve evlilik uyumunun kapsamına yönelik tartışmalar olsa bile genel olarak; iyi iletişimin kurulmasının, evlilik ilişkisi ve aileye dair konularda ortak görüşün bulunmasının, evliliğin sorumluluklarına uyum sağlanmasının ve oluşabilecek sorunların olumlu şekilde çözülmesinin uyumlu evliliğin göstergesi olduğunu açıklamaktadır.

Eskin (2012), evliliğin uyumlu olabilmesi için; kişilerin evlilik ilişkisinden mutlu olmaları, cinsel yaşamlarından tatmin olmaları, birbirleriyle olumlu iletişim içinde olmaları ve tekrar evlenme gibi bir seçenekleri olduğunda tekrardan eşyle evlenmek istemeleri gibi faktörlerin olması gerektiğini düşünmektedir. Gürsoy (2004)'a göre; eşler arasında karşılıklı iletişimin olması, karşılaşılabilecekleri çatışmalara yönelik çözüm bulabilmeleri ve bu çözümün eşlerin her ikisini de memnun etmesi evliliğin uyumlu olduğunun göstergeleridir.

Genel anlamda evlilik uyumu; eşler arasında olumlu ilişkilerin kurulması, birbirleriyle iletişim halinde olmaları, yaşadıkları sorunlara dair çözümler bulmaları, evlilik içi çatışmalarla başa çıkmaları ve birlikte vakit geçirmeleri olarak tanımlanmaktadır (Şafak-Öztürk ve Arkar, 2014).

Evlilik uyumu; birbirleriyle uyumlu iki farklı kişinin evlenmesi anlamı taşımamaktadır ve eşlerin ilişki içerisinde gösterdikleri başarı düzeyiyle ilişkilidir. Bu bağlamda; eşlerin ortak hedefler belirlemesi, hayata karşı benzer anlayışlarının olması, kendilerinin farkında olmaları evliliğin uyumlu olmasını kolaylaştırıcı etkisi olduğu söylenebilmektedir (Hayırlı, 2018).

Alan yazılarında evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramlarının birbirine karıştırıldığı veya aynı anlamda kullanıldığı göze çarpmaktadır ancak Turanlı (2010)'ya göre evliliğin özelliklerinin koşulu olarak karşımıza çıkan evlilik uyumu, daha kapsamlı olması bakımından evlilik doyumundan ayrılmaktadır. Geçioğlu (2018)'na göre ise evlilik uyumunu ele aldığımızda sadece tek bir kişinin değil iki

kişinin arasındaki etkileşim değerlendirilmektedir ve evlilik doyumu, bireysel bir değerlendirme olmasıyla evlilik uyumundan ayrılmaktadır.

Sosyal yaşamın parçası olarak görülen evlilik, kişilerin birbirlerine uyumu temelinde oluşan beraberlik olarak ele alınmaktadır ve içerisinde duygusal, sosyal ve cinsel alanları içeren evlilik uyumunun yüksek olması, çiftlerin bedensel ve ruhsal sağlığının temelini oluşturmaktadır (Kalkan, 2002). Evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin evlilik içi çatışmaların az olduğu belirtilmektedir (Janicki, Kamorck, Gwaltney ve Shiffman, 2006).

2.3 Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Evlilik uyumu evliliklerin sürdürülmesinde önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır ve alan yazılarında evlilik uyumunu etkileyen birçok faktörden bahsedilmektedir. Erbil ve Hazer (2018), kişilerin yaşlarının evlilik uyumunu etkilediğini ve kişilerin yaşı arttıkça evlilik uyumunun düştüğünü belirtmektedir.

Eşler arasında ekonomik ve kültürler açısından denkleğin ve uygun olmalarının önemli olduğunu dile getiren Gökmen (2001) ise; evlilik uyumu için eşlerin kişilik özelliklerinin birbirine uygunluğunun, sevgi, saygı ve karşılıklı olarak anlayışlı olmanın ve yaşanabilecek problemleri çözebilme becerilerine sahip olmanın önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Evlilikte eşlerin birbirine saygı göstermesi, cinsel hayatta sadık olmaları, birbirlerine destek olmaları, birbirini memnun etmek için istekli davranmaları ve eşlerin arkadaşça ilişkiler kurabilmeleri gibi faktörlerin evlilik uyumunu etkilediği görülmektedir (Rosen- Grandon ve diğerleri, 2004).

Evliliğin ilk zamanlarında yaşanan duyguların yoğunluğunun fazla olmasından ve eşlerin ilişkilerine daha özenli yaklaşımlarından dolayı evlilik içi problemler daha az görülmektedir ancak zaman geçtikçe eşlerin birbirlerinin farklı özelliklerini fark etmeleri, onları hayal kırıklığına uğratabilmektedir (Özgüven, 2000).

Kalkan ve Ersanlı (2008); kişilerin evliliklerinin ilk zamanlarında birbirlerine ya da evliliğe karşı abartı içeren beklenti içine girmesinin ve zamanla beklentilerin karşılanmamasının, evlilik uyumunu olumsuz şekilde etkilediğini ifade etmektedir. Solmuş (2011) benzer şekilde, evliliklerinin ilk zamanları yaşanan paylaşımının

azalmasının evlilik uyumunu olumsuz etkilediğini ve kişilerin kendilerini değersiz hissetmelerine neden olabileceğini belirtmektedir.

Evlilik ilişkisinde eşler arasında iletişiminin sağlıklı şekilde kurulamaması ve yaşanan sorunlara yönelik yeterli çözümler bulunamaması, eşlerin çatışmalarını arttırmaktadır (Dökmen, 2008). Bu nedenle evlilik uyumu için doğru şekilde iletişim kurmak ve problem çözme becerisinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Halford, Kelly ve Markman, 1997).

Eşlerin kendi kök ailelerinde öğrendikleri evlilik ilişkisine etki etmektedir. Farklı şekillerde ve ortamlarda büyüyen yetişkinlerin, evliliklerinin özellikle ilk yıllarında evlilik uyumunun düşük olduğu görülmektedir (Wilcoxon ve Hovestadt, 1985). Gordon ve diğerleri (1999) çalışmalarında, benzer kültürle büyüyen iletişime odaklı çiftlerin evlilik uyumunun daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Şendil ve Korkut (2008) yaptıkları çalışmada eşlerin cinsiyetlerinin, sahip oldukları çocuk sayısının, evlenme şekillerinin ve ekonomik düzeylerinin evlilik uyumunu etkilediğini bulmuştur. Demiray (2006) çalışmasında yaş ile evlilik uyumunun ilişkili olduğunu ve 20-30 yaş arasında olan kişilerin evlilik uyumunun 31-40 yaş arasında olanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğunu saptamıştır.

Larson (2002); "*Evlilik Üçgeni*" adını verdiği modelinde evlilik uyumunu etkileyen faktörleri üç gruba ayırarak incelemektedir ve bu faktörleri şu şekilde açıklamaktadır (Akt. Akar, 2005):

Evlilik uyumu üzerinde etkili olan faktörleri dile getiren Kublay ve Oktan (2015); kişilik özellikleri, kök aile yapıları, yetiştikleri ortam ve koşullar, evliliğe bakışları, eğitim düzeyleri, iş alanları, inançları ve ruh halleri olarak sıralamaktadır. Kadınların yoğun iş hayatında olmaları ve ailedeki çocuk sayısında artmalarının olmasının birbirlerine ayıracakları zamanı azaltması nedeniyle karı-koca ilişkisini ve evlilik uyumunu olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Çapkın, 2012).

1. Bireysel Özellikler:	<p>Olumlu Özellikler: Esnek olması, dışa dönüklük özelliği göstermesi, kendine güvenmesi, aşk ve teslimiyet vs.</p> <p>Olumsuz Özellikler: İşlevsiz düşüncelerin varlığı, saldırgan tutum, kronikleşmiş öfke, utangaçlık vs.</p>
2. Çift Özellikleri:	<p>Olumlu Özellikler: Eş ilişkisinde gücün paylaşımı, yakın hissetme, problemleri çözme tarzları, uzlaşabilme</p> <p>Olumsuz Özellikler: Negatif ilişki şekilleri</p>
3. Çevre koşulları:	<p>Kök aileden bağımsız olabilme, aile ve arkadaş desteği, ebeveynlerin evlilik yaşantısı, çalışma stresi, evin dışındakilerle uğraşma ve onun gerilimi, borç, hastalık, akraba ve diğer stres kaynakları</p>

Şekil 2.3: Evlilik Üçgeni

2.4 Narsistik Kişilik Özellikleri

Günümüzde birçok kişinin dilinde olan ve oldukça sık karşımıza çıkan “narsisizm” kelimesinin Yunan mitolojisinden geldiği belirtilmektedir. Mitolojik kahraman olan Narkissos, suyun yansımından kendini gördüğü ve bu görüntüye aşık olduğu söylenmektedir. Kendine aşık olan Narkissos’un hayatını imkansız aşkın peşinde tükettiği ve aşkına kavuşmak için suya düşüp boğulduğu ifade edilmektedir (İlkay, 2002).

Psikolojik anlamda ise ilk kez Ellis tarafından kullanıldığı görülmektedir ve Ellis’in narsisizmi “*özellikle kadınlarda görülen ve cinsel dürtünün kişilerin kendisine hayranlık ile yönelmesini kapsayan duygular*” olarak açıkladığı belirtilmektedir (Rozenblatt, 2002).

Özkalp (2013) narsistik kişiliği; “*ilginin üzerinde olmasını seven, düşlere dalan, kendisinin birçok yeteneği olduğuna inanan ve kendini seven bir kişilik tipi*” şeklinde tanımlamaktadır. Narsistik kişilerin; kendilerini merkezde gördüklerini, kazanmaya odaklı olduklarını ve kaybetmeyi kabullenmediklerini, diğerlerine karşı yardımsever bir tutumu olmadığını, diğerlerini küçümsediklerini ve değersiz gördüklerini belirtilmektedir (Cihangiroğlu, Teke, Uzuntarla & Uğrak, 2015).

Narsist kişilerin; aşırı derecede özgüven sahibi oldukları ve statü, görünüş ve zeka konularında diğerlerinden daha üstün olduklarına yönelik inançlara sahip oldukları görülmektedir. Yüksek özsaygıya sahip narsistik olmayan kişilerin diğerleriyle olan ilişkilerini değerli gördükleri belirtilirken narsistik kişilerin abartılmış benlik algılarının diğerleriyle derin ve sevgi içerikli ilişki kuramaması ifade edilmektedir (Twenge ve Campbell, 2010).

Kohut (1971) narsisizmi değerlendirirken kişiler için sağlıklı bir gelişim yapısı olarak ele almaktadır ancak patolojik narsisizmi gelişimin normal seyrinde oluşan duraklama olarak değerlendirmektedir. Kohut'un çalışmalarının başlangıcından itibaren narsisizmi "*büyüklenmeci kendilik*" ve "*idealleştirilmiş ebeveyn imagosu*" olarak ele almaktadır ve bu iki kavramın paralel olarak geliştiğini, ilerleyen zamanlarda çocukların değerlerinin, amaçlarının ve ideallerinin oluşmasında etkili olduğunu belirtmektedir. Çocukların gelişimlerine uygun olarak gereksinimleri karşılanmadığında, hayal kırıklığına uğramaktadır ve gelişimsel duraksamalar oluşmaktadır. Eğer çocuğun yaşadığı hayal kırıklığı "*idealleştirilmiş ebeveyn imagosu*" nda oluşursa çocuk ilerleyen zamanda kaygı hissettiği zamanlarda dış dünyada "*kaynaşılmak istenene bir güç kaynağı*" ile "*savunmacı büyüklenmeci*" arasında sallanmaktadır. Bütünlüğü tehdit altındayken dağılma, sınırda kişilik özelliğinin temel göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu duruma ebeveynlerin yatıştırıcı özelliği, çocuklarda erken kırılmalardan kaynaklı içselleşmemesinden kaynaklanmaktadır. Eğer çocuk, dönemine uygun teşhirciliğini ve büyüklenmeciliği aynalamazsa, yaşayacağı hayal kırıklığı "*büyüklenmeci kendilik*" hattında oluşmaktadır. Çocuk ilerleyen zamanda "*kendilik değerlerinin gerçekdışı değerlendirilmesi*" ile "*aşağılık duyguları*" arasında salınmaktadır ve bu iki hat arasında kalmaları yüzeysel olarak abartılı şekilde kendilik değerine sahipken içsel olarak kendine güvensizlik ve aşağılık duyguları hakimdir, bu durum narsistik kişilik özelliklerinin temel göstergesi olarak değerlendirmektedir (Kohut, 1971; Akt. Anlı ve Bahadır, 2012).

Alan yazılarında normal ve patolojik narsisizm ayrımının yapıldığı görülmektedir. Kişilerin kendilerini sevmeleri ve kendilerine saygı göstermeleri aynı zamanda kendi hayatlarını başkalarınınkinden ayrı tutarak mutlu olmaya çalışmalarının normal narsisizmde görülebileceği ancak patolojik narsisizmde bu durumların yani kişilerin

kendilerine yönelik algılarının diğerlerinin hayranlığını kazanmalarına bağlı olduğu ifade edilmektedir (Evren, 1997).

DSM 5'te patolojik narsisizm kavramını düşündüren narsistik kişilik bozukluğu için şu kriterler yer almaktadır:

Aşağıdakilerden beşi (ya da daha çoğu) ile belirti, erken yetişkinlikte başlayan ve değişik bağlamlarda ortaya çıkan, büyüklenme (düşlemlerde ya da davranışlarda), beğenilme gereksinimi ve eşduyum yapmama ile giden yaygın bir örüntü:
1. Kendisinin önemine dair büyüklenmeci bir duyguya sahip olmak,
2. Sınırsız başarı, güç, zekâ, güzellik veya ideal sevgi fantezileriyle meşgul olmak,
3. “Özel” olduğuna ve ancak özel veya üst düzey insanlar tarafından anlaşılabilceğine, onlarla ilişkide bulunması gerektiğine inanmak,
4. Aşırı hayranlık beklemek,
5. Hak sahibi olduğuna inanmak (özellikle ayrıcalıklı muamele görme veya beklentilerine otomatik olarak uyum gösterileceğine dair makûl olmayan beklentilere sahip olmak),
6. Kişilerarası ilişkilerde sömürücü olmak (amaçlarına ulaşmak için insanları kullanmak),
7. Empatiden yoksun olmak (diğerlerinin duyguları ve gereksinimlerini kabullenme veya paylaşmada gönülsüzlük),
8. Diğerlerine haset duymak veya diğerlerinin ona haset duyduklarına inanmak,
9. Başkalarına karşı saygısız, kibirli ve küstah davranış veya tutumlar sergilemek

Şekil 2.4: DSM 5 Narsistik Kişilik Bozukluğu Tanı Kriterleri

Maxwell ve diğerleri (2011); normal narsisizmi, gelişmenin görünüşteki sağlıklı ifadelerinin göstergesi olarak ele alırken; patolojik narsisizmi, kırılğan benlikten kaynaklı klinik anlamda önemli bozulmaların göstergesi olarak belirtmektedir. Kernberg (2011)'e göre patolojik narsisizm; grandioz benlik ve gerçekliğin bozulmalarından kaynaklanmaktadır ve tedavi edilmeye gereksinim duyulacak düzeyde benmerkezcilik görülmektedir. Normal narsistik kişilerin; özgüvenlerini yaşadıkları durumlara bağlı olarak düzenleyebildikleri, narsistik gereksinimlerini hayal kırıklıklarına uğrasalar bile kontrollü şekillerde karşılayabildikleri ve kendileri için olumlu izlenim yaratabildikleri belirtilmektedir (Pincus ve Roche, 2011).

Freud'a göre "*kişinin libidosunu benliğine yöneltmesi*" narsisizmi ortaya çıkarmaktadır. Birincil ve ikincil narsisizm olarak iki boyutta incelemektedir:

- Bunlardan ilki olan birincil narsisizm; kişilerin yaşamın ilk zamanlarında kendisini dış dünyadan farklı görmediği için kendini sevgi nesnesi şeklinde görmesidir ve normal gelişim aşamalarından biri olarak açıklamaktadır.
- İkincil narsisizm; kişilerin gelişimlerinin ilerleyen senelerinde sevgi nesnesinin dış dünyada olamaması nedeniyle kendilerine yönelmeleri olarak belirtilmektedir ve libidonun kendi benliğine yönelmesini belirten patolojik özellikleri içine almaktadır (Demirci ve Ekşi, 2017).

Freud'un narsisizmi cinsel gelişim dönemi olarak ele aldığı ve narsisizme sebep gösterilecek davranışların nedeninin, dış dünyadan uzaklaşarak egoya yönelen libidonun neden olduğu görüşünü öne sürdüğü görülmektedir (Rozenbalt, 2002).

Miller (2016), çocukluk yaşantısında kişilerin; ebeveynlerinden empatik geri bildirimleri deneyimleyememesinin, hayal kırıklığına uğramalarına ve utanç duymalarına yol açabileceğine ve bu nedenle yetişkinlik döneminde narsistik özelliklerin ortaya çıkabileceğini belirtmektedir. Akın, Şahin & Gülşen (2015)'e göre narsistik özelliklerin ortaya çıkmasında yetiştirilme tarzları etkili olmaktadır ve çocukluk döneminde şımartılarak büyütülmüş kişilerin, yetişkin olduklarında narsistik özellikler gösterebileceğini belirtmektedir.

Young, Klosko & Weishaar (2003); çocukluk dönemi yaşantısındaki yalnız kalmasını, çizilemeyen sınırları, çocuğun yönlendirilmesini ve ebeveyn onaylamalarının koşullu olmasını narsisizmin kökenleri olarak ifade etmektedir. Narsistik kişilerin çocukluğunu çoğunlukla yalnızlıkla geçirdiğini, bakım veren kişinin çocuğa karşı ilgisinin gerçek bir ilgi ve anlayıştan uzak olduğunu, çocuğun sevildiğini veya ihtiyaçlarının anlaşıldığını hissetmediğini belirtmektedir.

Kernberg (1975) narsisizmi ele alırken iki türünden söz etmektedir. Bu iki türü; kişilerin kendilerini üstün görmeleri ve şişirilmiş egoya sahip olmaları olarak bilinen büyüklenmeci (grandiyöz) narsisizm ile kişilerin kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, haksızlığa uğradıklarını düşündükleri, çekingen yapıdaki ama yine de başkalarından kendini üstün gören ve yaşama dair beklentileri yüksek olan kırılğan narsisizm olarak açıklamaktadır (Levy, Ellison & Reynoso, 2012).

Pincus ve Roche (2011), büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin farklılaşmasının önemli olduğunu ve narsisizm iki türünde uyum ve psikopatolojik belirtilerinin farklı şekillerde görüldüğünü belirtmektedir. Ronningstam (2010), büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin ayırım noktalarının; kendilik düşüncesi, duygularını düzenleme becerileri ve kendine güveni olarak açıklamaktadır.

Cooper (1998)'a göre kırılğan narsistikler; diğerleri tarafından hayranlık duyulmasına olan gereksinimi ile hayranlık duyulduklarında onun yanlış veya samimi yetsiz olduğuna yönelik inançları birlikte bulunmaktadır. Bu sebeple diğerlerinin hayranlık duymasını istemeleri ve gösteriş yapmaları ile bu tarz isteklerinin olmasından dolayı derin utanç hissetmeleri arasında kalmaktadır.

2.5 Narsistik Kişilik Özellikleri ve Evlilik Uyumu

Narsistik kişilerin, romantik ilişkilerini yüzeysel şekilde kurdukları ve bağlı hissetmedikleri bilinmektedir. Bu nedenle partnerinden daha iyi niteliklere sahip başka birini bulduklarında kolaylıkla mevcut partnerlerini terk etme eğilimi göstermektedir (Masterson, 1988).

Partnerleri, olumsuz yaşantılar nedeniyle narsistik kişilere öz saygılık konusunda yarar sağlamazsa ilişkileri kısa ömürlü olabilmektedir (Morf ve Rhodewalt, 2001). Ancak kırılğan narsisime sahip kişilerin benlik saygılarındaki azalmaya bağlı olarak partnerine daha çok bağlandıkları belirtilmektedir (Ackerman, 2011).

Narsistik kişiler romantik ilişkilerinde, partnerini aşağılasa bile üstünlük duygusunu devam ettirme eğilimi göstermektedir. Ayrıca, sevgileri diğer kişilere yönelik değil daha çok kendilerine yönelik olması ve yakın ilişkilerde düşük sevme yetenekleri nedeniyle daha az yakınlık ve şefkatli davranış geliştirdikleri bilinmektedir (Campbell ve Foster, 2002). Bu bağlamda evlilik ilişkisini olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

Alan yazılarında narsistik kişilik özellikleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Çalışmalar, narsisizmin evlilik uyumu üzerinde olumsuz etkisi olduğunu belirtmektedir (Goodboy ve Myers, 2010).

Lawner ve diğerlerinin (2016) yaptıkları çalışmada, kişilerin yüksek narsisizm düzeyinin evlilikte sorunların artmasına neden olduğunu ve evlilik doyumunu

azalttığını saptamıştır. McNulty ve Widman (2014), narsisizm ile evlilik uyumunun negatif yönde ilişkili olduğunu bulmuştur.

Tüm bu bilgiler ışığında; narsistik kişilik özellikleri gösteren kişilerin benmerkezci, ilişkilerinde yüzeysel ve sevgilerinin kendine yönelik olmasının evlilik ilişkisini olumsuz etkilediğini ve evlilik uyumunu düşürdüğünü ifade edebiliriz.

2.6 Sosyal Medya

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte kişilerin yaşamlarında iyice yer edinen ve gündelik yaşamının bir parçası olarak karşımıza çıkan sosyal medya kavramı içerisinde pek çok uygulamayı ve amacı kapsamaktadır. Sosyal medya; “resim, yazı, haber vb. birçok verinin internetin aracılık etmesiyle kişilere paylaşım yapmasına olanak tanıyan sanal ortam” olarak ele alınmaktadır (Kaplan ve Haenlein, 2010).

• Kişilerin gündelik yaşamlarını içerik olarak yazdığı “bloglar”
• Wikipedia olarak bilinen ve içeriğinde bilgiler yer aldığı “wikiler”
• Üye olarak video ve şarkı indirmeye yararlı siteler “podcast’ler”
• Kimi başlık veya konulara dair tartışma sunan “forumlar”
• Youtube gibi içerik oluşturma ve paylaşma imkanı tanıyan “içerik toplulukları”
• Facebook gibi üyelik oluşturan üyelerine kendilerine ait profillerde arkadaş edinme veya diğerlerine paylaşım yapma olanağı sunan “sosyal paylaşım ağları”
• Twitter gibi küçük bloglara sahip olan “mikro bloglar”

Şekil 2.5: Sosyal Medya İçerikleri

Özellikle 2004’te Facebook ve 2010’da Instagram uygulamalarının kişilerin yaşamlarına girmesiyle sosyal medyaya bakış açısının değiştiği dile getirilmektedir (Şafak ve Kahraman, 2019). Hoşgör ve diğerleri (2017) yaptıkları çalışmada, en fazla kullanılan sosyal medya uygulamalarının sırasıyla “Whatsapp”, “Instagram” ve “Facebook” olduğunu belirtmektedir. Seviniş ve Bilgin (2017), benzer şekilde, en çok kullanılan uygulamaların; “Facebook, Whatsapp, Youtube, Instagram” olduğunu ifade etmektedir.

Sosyal medya içerisinde farklı uygulamalar içermektedir ve bu uygulamalar kendi aralarında farklı içeriklere sahiptir (Durmuş, Yurtkoru, Ulusu ve Kılıç, 2010):

Sosyal medyanın özelliklerini şu şekilde ele almaktadır (Erkul, 2009; Manavcıoğlu, 2010):

• Uygulamanın kurucusundan bağımsız farklı kullanıcı ve grupların olması
• İçeriğin kullanıcı üyeler tarafından yaratılan içeriklerden oluşması
• Üyelerin kendi aralarında iletişim kurmalarını sağlaması
• Belli bir zamana veya ortama dayandırılmaması, onlarla kısıtlanmaması
• Zamana veya mekana bağlı kalınmadan, kişilerin paylaşım yapmasına olanak sağlayan internet uygulamalarıdır.
• Üyeleri istedikleri zaman kendi içeriklerini kolayca yayınlatabilmektedir
• Üyeleri kendi içeriklerini veya başkalarının içeriklerini paylaşabilmekte yorumlayabilmekte ve birbirlerine katkı sağlayabilmektedir.
• Üyeler, uygulama içerisinde takip eden olduğu gibi takip edilen olabilmektedir ve iki farklı rollerin olduğu görülmektedir.
• Uygulamaların kuralları katı olmamakla birlikte pek çok kuralı üyeler belirleyebilmektedir.
• Üyelerin paylaşımların çoğunluğu bilimsel verilere dayanmamaktadır ve üyelerin arasında söylentilerin dolaşmasına neden olabilmektedir.

Şekil 2.6: Sosyal Medya Özellikleri

Sosyal medya kullanımı; kimileri için sosyal ortamlardan uzaklaşmanın ve yalnız kalmanın bir yolu iken kimileri için ise tam tersi sosyalleşebilecekleri, belli bir kitle tarafından takdir edilecekleri bir ortam olarak değerlendirilmektedir ancak en önemli özelliklerinden birinin kişilere özel olabilmesidir. Kişilere özel olması sayesinde kişiler, kendi profillerini oluşturabilmektedir ve profil aracılığıyla diğer kişilerle etkileşime girebilmektedir (Hazar, 2011).

Kişilerin sosyal medya kullanma amaçlarının; bilgi sahibi olmak, diğerleriyle iletişim kurabilmek, eğlenmeyi istemek ve zaman geçirebilmek olarak sıralanmaktadır (Gazioğlu, 2010). Baz (2018), benzer şekilde, kişilerin yakınlarıyla iletişim kurabilmek, mesajlaşabilmek, bilgilerini takip edebilmek ve boş zamanlarını doldurabilmek amacıyla kullandığını dile getirmektedir.

Söylemez ve Oral (2018), sosyal medya uygulamalarının sosyal ilişkiler üzerinde etkili olmakla birlikte toplumları ve kültürleri değiştirebildiği ve bu nedenle kişilerin

hayatlarına etki eden çevresel bir faktör olarak değerlendirilebileceği belirtmektedir. Ayrıca kişilerin sosyal becerilerini geliştirmelerini sağladığını ifade etmektedir.

Przbylski, Murayama, DeHaan & Gladwell (2013), sosyal medyayla ilgili çalışmalarında, sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırmaya yönelik korkudan bahsetmektedir ve bu korkuyu; kişilerin sosyal medyada bulunmadığı durumlarda diğerlerinin ödüllendirici deneyimleri yaşadığına yönelik duyduğu kaygı olarak ele almaktadır. Eşitti (2015), benzer şekilde, kişilerde sosyal medya uygulamalarında paylaşılan gönderileri, herhangi bir durum güncellemesini, aktarılan haberleri ve farklı deneyimleri kaçırmaya kaygısının oluşabileceğini belirtmektedir.

Hoşgör ve diğerleri (2017)'ne göre sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırmaya korkusunu ve kişilerin sürekli online olacak şekilde sosyal medyada neler yapıldığını takip etmeye yönelik güçlü isteğini, kişilerin sosyal medyada geçirdikleri süre üzerinde etkili olmaktadır.

2.7 Sosyal Medya Bağımlılığı

Sosyal medya bağımlılığı; medya kullanımına aşırı düzeyde düşkün olma, sosyal medyada devamlı çevrimiçi kalma arzusu, kontrol edilemeyecek şekilde yönlendirilmek ve bu durumların yaşamın diğer alanlarını olumsuz şekilde etki etmesi olarak ifade edilmektedir (Andreassen ve Pallesen, 2014).

Savcı ve Aysan (2017), sosyal medya bağımlılığını; kişilerin sosyal medyayı aşırı şekilde kullanması, kullanmaya yönelik arzusunu doyuramaması, kullanımı nedeniyle gündelik hayatındaki aktiviteleri azaltması, aşırı kullanımının ilişkisel problemlere neden olması, sosyal medya kullanımı durduramaması, aynı zamanda sosyal medyayı olumsuz yaşantılardan kaçmanın bir aracı olarak görmesi ve sosyal medyaya erişemediği durumlar sinirli olması olarak açıklamaktadır.

Ünal (2015); sosyal medya bağımlılığının aslında internet bağımlılığının bir türü olduğunu ve bağımlılığın, sosyal medya üzerinde ortaya çıkması olarak değerlendirmektedir. Aynı zamanda sosyal medya bağımlılığının; kişilerin yaşam alanlarını etkileyen psikolojik bir problem olduğunu ve kişilerin sosyal medya kullanma sürelerinin artmasının bağımlılık düzeylerinde de artmalara neden olduğunu dile getirmektedir.

Sosyal medyanın kullanım süresindeki yoğunluğunun bağımlılık kavramını gündeme taşıdığını dile getiren Çiftçi (2018)'ye göre; kişilerin gerçek hayatlarında sahip olmadıklarını ve kendilerini özgür şekilde anlatamadıklarını, sosyal medya aracılığıyla aktardığı belirtmektedir. Bu durumun kişilerin kullanım süresini arttırdığını ve bağımlılığa neden olabildiğini ifade etmektedir.

Kişilerin sosyal medya üzerinde geçirdiği sürenin gittikçe uzadığı, gerçek yaşamlarındaki ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çaba harcamak yerine sanal ortamda yeni bir hayat oluşturma eğilimlerinin arttığı, sanal ortamlarda yarattığı arkadaşlıklar üzerinden evlilik gibi ciddi kararlar aldığı belirtilmektedir (Özdemir ve Erdem, 2016).

Sosyal medya bağımlılığının kişi üzerindeki etkileri; yetersiz uyku, zihnin aşırı meşgul olması, kişinin kullanma isteğini kontrol edememesi, her defasında internette geçirilen zamanın fazla olması, gündelik yaşamdaki aktivitelerin azalması, akademik hayatının kötüleşmesi ve ilişkisel sorunlar yaşaması olarak sıralanmaktadır (Kuss ve diğerleri, 2017).

Lin ve diğerleri (2016), sosyal medyayı sıklıkla kullanan kişilerin depresyon düzeyinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Kişilerin mutluluk düzeyi arttıkça ve yaşam doyumu yükseldikçe sosyal medya bağımlılığının azaldığı görülmektedir (Hawi ve Samaha, 2016).

Hazar (2011)'a göre; kişilerin gerçek hayatta diğer kişilerce istedikleri beğenilmeyi alamayacakları düşüncesi ve sosyal medyada daha kolay şekilde beğeni kazanacaklarını fark etmeleri sosyal medyaya daha fazla bağlanmalarına neden olabilmektedir. Kişilerin psikolojik gereksinimlerini karşılamaya yarayan sosyal medyanın kişilerin yaşadıkları duyguları, yalnızlıklarını veya görüşlerini paylaşabildikleri, karşılığında destek gördükleri bir ortam olabilmektedir ve bu durum sosyal medya bağımlılığını pekiştirdiği gözlemlenmektedir (Babacan, 2016).

2.8 Sosyal Medya Bağımlılığı ve Evlilik Uyumu

Kişilerin yaşamının bir parçası haline gelen sosyal medya kullanımının evlilik ilişkisinde üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte eşlerin birbirinin şifresini isteme, birbirlerinin profillerini kontrol etme,

arkadaş listesine bakma gibi yeni davranışlar geliştirebildikleri görülmektedir (Alikılıç ve diğerleri, 2019).

Sosyal medyayı kullanma süresindeki uzunluğa bağlı olarak eşlerin birbiriyle iletişim ve etkileşim kurmasının azalmaktadır (Slevin, 1998). Güleç (2018); sosyal medya kullanımındaki artmayla birlikte eşlerin arasındaki iletişim azalabilmektedir ve eşlerin birbirlerini sanal ortamda aldatabilmektedir. Sosyal medya kullanımının aile üyelerini birbiriyle geçirdikleri zamanın kalitesine zarar verebilmektedir ve eşlerin arasında sorunlara neden olabilmektedir (Şad ve diğerleri, 2016).

Evli kişilerin sosyal medya kullanım süresinin yüksek olması, evlilik ilişkisini olumsuz etkilemektedir ve evlilikten alınan doyumunu azaltmaktadır (Azarakshs, 2012). Davis (2001); kullanım süresinin artmasının eşlerin evlilikteki sorumluluklarını ve görevlerini yerine getirmesine engel olabildiğini ve evlilik uyumunun bu durumdan dolayı zarar gördüğünü dile getirmektedir.

Yapılan çalışmalarda; evli kişilerin sosyal medyaya ayıracakları zamanı eşiyile iletişime ayırdığında ise evlilik uyumunu olumlu etkilenmektedir ve bu nedenle, sosyal medya bağımlılığı azaldıkça evlilik uyumu artmaktadır (Dalan, 2020).

Suler (2005), evli kişilerin sosyal medyada geçirdikleri zaman konusunda yalan söylemeleri ve sosyal medyayı sorunlarından kaçma aracı olarak kullanmaları evlilik uyumunu etkilediğini belirtmektedir. Zahra ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada, sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumunu negatif yönde etkilediğini saptamıştır.

Keçeli (2020); evlilikten aldıkları doyumun az olması kişilerin sosyal medyadan yalnızlıklarını paylaşmak, anlaşıldığını hissetmek, diğerlerine yaşamını daha iyiymiş gibi aktarma gereksiniminden dolayı sürekli paylaşım yapmak, eşinin kendisini yeterli düzeyde beğenmemesinden veya arzulamamasından dolayı boşluk hissetmek ve sosyal ortamdaki başka kişilerle doldurmak gibi nedenlerden dolayı sosyal medyada daha fazla zaman geçirmesine neden olabilmektedir. Bu bağlamda, sosyal medya bağımlılığının evlilik ilişkisine olan etkisinin çift yönlü olabileceği ve evlilikteki uyumunun düşmesinin sosyal medya bağımlılığını arttırdığı gibi sosyal medya bağımlılığının artması evlilik uyumunun düşmesine neden olabileceği söylenebilir. Bu araştırmada ise sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumu üzerindeki etkisi incelenmiştir.

3. YÖNTEM

3.1 Örneklem

Araştırmanın örneklemini; Türkiye genelinde yaşayan 409 evli kişilerden oluşmuştur. Örnekleme kartopu yöntemi ile ulaşılmıştır.

3.2 Veri Toplama Araçları

Katılımcıların, demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla “Demografik Bilgi Formu”, narsistik kişilik özelliklerini ölçmek için “Narsistik Kişilik Envanteri-NKE”, evli bireylerin sosyal medya bağımlılığını bulabilmek amacıyla “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği -Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)” ve evlilik uyum düzeylerini ölçmek amacıyla “Evlilikte Uyum Ölçeği” kullanılmıştır.

3.2.1 Demografik soru formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve katılımcıların sosyo demografik bilgilerini öğrenmeye yönelik sorular içeren formdur.

3.2.2 Narsistik kişilik envanteri

Ölçek, Raskin ve Hall (1979) tarafından geliştirilmiştir ve 16 maddelik hali Atay (2009) tarafından Türkçe’ye uyarlamıştır. Envanterde, maddeler çift seçeneklerden oluşmaktadır ve çiftlerinden biri narsistik içeriğe sahiptir. 1, 2, 3, 7, 9, 12, 14, 16’ncı maddelerde narsistik özelliği ikinci ifade, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 15’inci maddelerde ise narsistik özelliği yansıtan ilk ifadedir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 0, maksimum puan ise 16’dır. Elde edilen toplam puanın yüksek olması bireylerde narsistik kişilik eğilimlerinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. NKE-16 maddelik versiyonunda 6 alt boyut bulunmaktadır. Bu alt ölçekler; Teşhircilik boyutu; 2., 7. ve 11., Sömürücülük boyutu; 5., 9. ve 14., Üstünlük boyutu; 1., 3. ve 16., Kendine yeterlilik boyutu; 8., 13. ve 15., Hak iddia etme boyutu; 6. ve 10. ve Otorite boyutu: 4. ve 12. maddelerini içermektedir. Güvenirlilik sonuçlarının ilkinde Cronbach alpha

değeri .57 ve ikincisinde ise ölçek maddelerinin revize edilmesi ile .62 olarak saptanmıştır. (Atay, 2009).

3.2.3 Sosyal medya bağımlılığı ölçeği

Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin sanal tolerans ve sanal iletişim olmak üzere iki alt boyutu bulunmuştur. 5’li likert tipi bir ölçektir. Ölçekteki 1-11’inci maddeler sanal tolerans alt boyutunu, 12- 20’inci maddeler ise sanal iletişim boyutunu oluşturmaktadır. Ölçekteki iki madde; 5. ve 11. maddeler ters olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20’dir. Elde edilen puanın yüksek olması kişinin kendisini sosyal medya bağımlısı olarak aldığı yönünde değerlendirilmektedir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ,94; alt boyutlardan sanal tolerans için ,92 ve sanal iletişim için ,91 bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayıları geneli için ,93; alt boyutlardan sanal tolerans için ,91 ve sanal iletişim için ,90 olarak belirlenmiştir (Şahin ve Yağcı, 2017).

3.2.4 Evlilikte uyum ölçeği

Evli bireylerin, evlilik uyumlarını ölçmek amacıyla Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiştir. Tutarel-Kışlak (1999) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Toplam 15 maddeden oluşmaktadır. Birinci faktör, ilk 9 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin, genel uyum, duygu, cinsellik, toplumsal kurallar gibi durumlardaki anlaşmayla ilgili oldukları görülmektedir. İkinci faktörde yer alan son 6 madde ise; boş zaman etkinlikleri, çatışma çözme, güven gibi ilişki tarzı ile ilgili maddelerdir. Ölçekteki puanlar, uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artmaktadır. Toplam puan 1 ve 60 puan arası değişmektedir ve puanın yükselmesi, evlilikte uyumun iyi olduğunu göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı, 0.90 bulunmuştur. Ölçek, birbirinden farklı iki puanlamayı kapsadığından, numarası tek olan ve çift olan maddeler değerlendirilmiş ve iki yarım test güvenilirliği 0.84 olarak saptanmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik hesaplaması ise evli 36 kişi ile yapılmış, yaklaşık 15 günde bir ölçek tekrar uygulanmış ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı 0.57 olarak anlamlı bir netice vermiştir (Tutarel-Kışlak, 1999).

3.3 Veri Toplama İşlemi

Araştırmanın verileri “Google Form” adlı uygulamasıyla toplanmıştır. Türkiye genelinde yaşayan katılımcılara link üzerinden veri toplama araçları gönderilmiştir. İlk olarak katılımcılara; araştırmanın içeriği, verilerin gizliliği ve gönüllülük esasına yönelik bilgi sağlayan “Bilgilendirilmiş Onam Formu” verilmiştir. Daha sonra katılımcıların sırasıyla demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla “Demografik Bilgi Formu”, narsistik kişilik özelliklerini ölçmek için “Narsistik Kişilik Envanteri-NKE”, evli bireylerin sosyal medya bağımlılığını bulabilmek amacıyla “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği -.Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)” ve evlilik uyum düzeylerini ölçmek amacıyla “Evlilikte Uyum Ölçeği” verilmiştir ve katılımcıların doldurması istenmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

Analizler SPSS for Windows 22. Versiyon ile gerçekleştirilmiştir. Farklı iki grubu karşılaştırmak adına bağımsız t-testi, ikiden fazla grubu karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), iki değişkenin birbiriyle ilişkisine bakmak için ise korelasyon analizi yapılmıştır. Narsisizm ve sosyal medya bağımlılık düzeyinin, evlilik uyumu üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1 Katılımcıların Genel Yapısına İlişkin Frekans Dağılımı

Katılımcıların demografik değişkenlerine göre frekans ve yüzdelik değerleri aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir.

Çizelge 4.1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	255	62,3
	Erkek	154	37,7
Eğitim Durumu	Okula Gitmemiş	11	2,7
	İlkokul ve Ortaokul	31	7,6
	Lise	85	20,8
	Üniversite ve Üstü	282	68,9
Ekonomik Düzey	Kötü	28	6,8
	Orta	248	60,6
	İyi	133	32,5
Evlilik Süresi	0-5 Yıl	175	42,8
	6-10 Yıl	83	20,3
	11 Yıl ve Üzeri	151	36,9
Evlilik Şekli	Anlaşarak	317	77,5
	Görücü Usulü	89	21,8
	Diğer	3	0,7
Psikiyatrik	Evet	79	19,3
Tedavi	Hayır	330	80,7

Çizelge 4.1'e göre katılımcılar çoğunlukla kadın (%62,3), üniversite ve üstü mezun (%68,9), orta ekonomik düzeye sahip (%60,6), 0-5 yıl evli (%42,8) olduğunu, anlaşarak evlendiğini (%77,5) ve psikiyatrik tedavi almadığını (%80,7) belirtmiştir.

Çizelge 4.2: Sosyal Medya Kullanımına Dair Özellikler

Değişkenler	n	%	
Sosyal Medya Cihaz	Telefon	379	92,7
	Bilgisayar	17	4,2
	Tablet	13	3,2
Sosyal Medya Uygulama	Facebook	44	10,8
	Instagram	256	62,6
	Twitter	37	9
	Youtube	72	17,6
Sosyal Medya Süre	2 Saatten Az	170	41,6
	2-4 Saat	179	43,8
	4 Saat Üstü	60	14,7
Eşin Sosyal Medya Süresi	2 Saatten Az	142	34,7
	2-4 Saat	156	38,1
	4 Saat Üstü	111	27,1
İnternet Günlük Süre	2 Saat	122	29,8
	4 Saat	155	37,9
	6 Saat ve üzeri	132	32,3
Eşin İnternet Günlük Süresi	2 Saat	106	25,9
	4 Saat	158	38,6
	6 Saat ve üzeri	145	35,5

Çizelge 4.2’de katılımcıların; çoğunlukla telefon (%92,7) ile sosyal medya uygulamalarına girdikleri, sosyal medya uygulamaları içinde Instagram (%62,6) kullandıkları, günlük sosyal medyada geçirdikleri sürenin 2-4 saat arası olduğu (%43,8) ve günlük internet sürelerinin ise 4 saat olduğu (%37,9) görülmektedir. Eşlerinin günlük sosyal medya kullanım süresi çoğunlukla 2-4 saat arası olduğu (%38,1) ve eşlerinin günlük internet sürelerinin ise çoğunlukla 4 saat (%38,6) olduğu görülmektedir.

4.2 Evlilik Uyumu ile Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Çizelge 4.3: Evlilik Uyumu Puanlarının Cinsiyet Değişkeni için Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
Evlilik Uyumu	Kadın	255	37,43	12,19	-,274	,78
	Erkek	154	37,78	12,75		

Yapılan analiz sonucunda, evlilik uyumu puanlarının cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı saptanmıştır [$t(407)=-,274, p>.05$].

Çizelge 4.4: Evlilik Uyumu Puanlarının Evlilik Süresi Değişkeni için ANOVA Sonuçları

	Evlilik Süresi	N	Ort.	SS	F (p)	Farklılık (LSD)
Evlilik Uyumu	0-5 Yıl	175	41,32	10,85	15,148 (,000)	1>2
	6-10 Yıl	83	34,27	11,66		1>3
	11 Yıl ve Üzeri	151	35,01	13,32		

Yapılan analiz sonucunda; Evlilik Uyumu puanlarının gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$F(2,406)=15,148 p<.05$]. Yapılan Post-Hoc analizi (LSD) sonrasında ise; 0-5 yıl arası evli olan katılımcıların evlilik uyumu puanlarının ($X=41,32$), 6-10 yıl ($X=34,27$) ve 11 yıl ve üzeri ($X=35,01$) evli olan katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.5: Evlilik Uyumu Puanlarının Ekonomik Düzey Değişkeni için ANOVA Sonuçları

	Ekonomik Düzey	N	Ort.	SS	F (p)	Farklılık (LSD)
Evlilik Uyumu	Kötü	28	26,28	12,84	13,217 (,000)	1<2
	Orta	248	38,31	11,96		1<3
	İyi	133	38,54	12,01		

Yapılan analiz sonucunda; Evlilik Uyumu puanlarının gruplar arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [F(2,406)=13,217 p<05]. Yapılan Post-Hoc analizi (LSD) sonrasında ise; kötü ekonomik düzeye sahip kişilerin evlilik uyumu puanlarının (X=26,28), orta (X=38,31) ve iyi (X=38,54) düzeye sahip kişilerin puanlarından anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4.6: Evlilik Uyumu Puanlarının Sosyal Medya Süre Değişkeni için ANOVA Sonuçları

			N	Ort.	SS	F (p)	Farklılık (LSD)
Evlilik Uyumu	Sosyal Medya Süresi	2 Saatten Az	170	37,27	12,26	1,167 (,31)	-
		2-4 Saat	179	38,45	11,46		
		4 Saat Üstü	60	35,73	15,11		
	Eşin Sosyal Medya Süresi	2 Saatten Az	142	39,71	10,85	5,057 (,007)	1>3
		2-4 Saat	156	37,59	11,63		
		4 Saat Üstü	111	34,77	14,63		

Yapılan analiz sonucunda; Evlilik Uyumu puanlarının katılımcının sosyal medya kullanım süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [F(2,406)=1,167 p>.05]. Evlilik Uyumu puanlarının eşin sosyal medya süresine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [F(2,406)=5,057, p<.05]. Yapılan Post-Hoc analizi (LSD) sonrasında ise; 2 saatten az sosyal medya kullanan eşlere sahip kişilerin evlilik uyumu puanlarının (X=39,17), 4 saat üstü kullanan (X=34,77) eşe sahip kişilerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

4.3 Araştırmanın Temel Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Çizelge 4. 7: Araştırmanın Temel Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

		1	2	3
1	Evlilik Uyumu	1		
2	Sosyal Medya Bağımlılığı	-.276**	1	
3	Narsisizm Düzeyi	-.165**	.216**	1

Not. r: Pearson Korelasyon Katsayısı, **: p<0.01, *: p< 0.05

4.4 Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsisizm Düzeyinin Evlilik Uyumunu Yordama Düzeyinin İncelenmesi

Çizelge 4.8: Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsisizm Düzeyinin Evlilik Uyumunu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Yordayıcı Değişken	<i>B</i>	<i>Standart Hata</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
	Sabit	50,368	2,141		23,523	,000
Evlilik Uyumu	Sosyal Medya Bağımlılığı	-,214	,041	-,252	-5,200	,000
	Narsisizm	-,434	,191	-,110	-2,274	,02

$R = .297$ $R^2 = .088$ $R^2_{adj} = .083$, $F(2, 406) = 19.567$ $p < .05$

Sosyal Medya Bağımlılığı ve Narsisizm puanlarıyla oluşturulan modelde; Evlilik Uyumunu puanlarını anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmiştir ($F(2, 406) = 19,567$, $p < .05$). Bu modelde; Evlilik Uyumunu puanlarındaki varyansın yaklaşık %8'i açıklanmaktadır ($R^2 = .088$). Regresyon katsayılarına bakıldığında Sosyal Medya Bağımlılığı ($\beta = -.252$, $p < .05$) ve Narsisizm ($\beta = -.110$, $p < .05$) puanlarının negatif yönde evlilik uyumu puanlarını yordadığı saptanmıştır.

5. TARTIŞMA

Araştırmada, narsistik kişilik özellikleri ve sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumuna etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca evlilik uyumunun demografik bilgilere göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir.

Araştırma bulgularında ilk olarak, katılımcıların çoğunlukla telefon (%92,7) ile sosyal medya uygulamalarına girdikleri ve sosyal medya uygulamaları içinde en yaygın Instagram (%62,6) kullandıkları bulunmuştur. We Are Social (2018) raporuna göre; dünya genelinde internet kullanımlarının çoğunlukla cep telefonu üzerinden yapılmaktadır. Bulunmaz (2018) çalışmasında, katılımcıların en fazla Instagram kullandıklarını, daha sonra sırasıyla Youtube ve Facebook geldiğini belirlemiştir. Cep telefonunun hemen hemen herkesin elinin altında olması ve her yerde kolaylıkla telefon üzerinde internet erişiminin sağlanması araştırma katılımcılarının sosyal medya uygulamalarına en fazla telefonlarıyla erişmelerinin sebebi olabilir. Sosyal medya uygulamaları içerisinde en fazla Instagram'ı kullanıyor olmalarının sebebi de uygulamanın şuan popüler olması, katılımcıların aile veya arkadaşlarından uygulama aracılığıyla rahat haberdar olmasını sağlaması ve onlarla etkileşim kurmasının kolay olması olabilir.

Araştırmada, katılımcıların çoğunluğunun günlük sosyal medyada geçirdikleri sürenin 2-4 saat arası olduğu (%43,8) ve benzer şekilde, eşlerinin de çoğunluğunun günlük sosyal medya kullanım süresinin 2-4 saat arası olduğu (%38,1) bulunmuştur. Katılımcıların çoğunluğunun günlük internet kullanım süresinin 4 saat olduğu (%37,9) ve benzer şekilde eşlerinin çoğunluğunun kullanım süresinin 4 saat olduğu (%38,6) bulunmuştur. Hazar (2011), katılımcıların çoğunluğunun sosyal medya uygulamalarına günlük en az iki saatini ayırdıklarını belirlemiştir. Araştırma bulgularında, çiftlerin günlük sosyal medyada geçirdikleri süre ve internet sürelerinin benzer olduğu dikkat çekmektedir. Bu sonuç, çiftlerin birbirlerinden etkilenebildiklerini ve özellikle evli kişilerle sosyal medya bağımlılığı çalışılırken çift olarak çalışılması gerektiğine işaret ediyor olabilir.

5.1 Evlilik Uyumu ile Sosyo Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların İncelenmesi

Araştırmada, evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Erişti (2010) yaptığı çalışmada, evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılık göstermediğini saptamıştır. Dünger Mutlu (2021) çalışmasında, evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığını saptamıştır. Erdinç (2018) yaptığı çalışmada, yine paralel şekilde evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığını saptamıştır. Yeşiltepe ve Çelik (2014) yaptıkları çalışmada, kadın ve erkeklerin evlilik uyum düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık saptamamıştır. Kadın veya erkek olma durumuna göre evlilik uyumunun farklılaşmasının nedeni; evlilik uyumunun cinsiyetten bağımsız kişilerin kişilik özellikleriyle (empati kurabilmesi, bağışlayıcı olması, iyimser olması vb.) ilişkili olmasından kaynaklı olabilir.

Araştırmada, 0-5 yıl arası evli olan katılımcıların evlilik uyumu düzeylerinin, 6-10 yıl ve 11 yıl ve üzeri evli olanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Kublay (2013) çalışmasında, 0-5 yıl evli olan kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin; 6-15 ve 16-25 yıl evli olan kişilere göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. İslam, Shahrier ve Shimu (2015) çalışmasında, evlilik süresi ile evlilik uyumunun ilişkili olduğunu ve evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığını saptamıştır. Kodan-Çetinkaya (2018) çalışmasında, 1-5 yıldır evli olan kişilerin 6-10 yıldır evli olanlardan daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduğunu bulmuştur. Evliliğin ilk zamanlarında yaşanan duyguların yoğunluğunun fazla olmasından ve eşlerin ilişkilerine daha özenli yaklaşımlarından dolayı evlilik içi problemler daha az görülmektedir ancak zaman geçtikçe eşlerin birbirlerinin farklı özelliklerini fark etmeleri, onları hayal kırıklığına uğratabilmektedir (Özgüven, 2000). Bu nedenle, evliliğin 0-5 yıl arası evli olanların evlilik uyumunun, daha uzun süreli evli olanlara göre yüksek olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada, kötü ekonomik düzeye sahip kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin, orta ve iyi düzeye sahip kişilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Şendil ve Korkut (2012), çalışmalarında, kötü sosyoekonomik düzeyi sahip kişilerin evlilik uyumunun daha düşük olduğunu saptamıştır. Polat (2006) çalışmasında, ekonomik düzey arttıkça evlilik uyumunun arttığı saptamıştır. Yapılan bir çalışmada, evlilik uyumu ile ekonomik düzey arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkili bulunmuştur

(Kurdek, 1993). Demir-Erbil ve Hazer (2018) çalışmalarında, katılımcıların aylık gelir düzeyinin yükselmesinin evlilik uyumunu arttırdığını saptamıştır. Kötü ekonomik düzeye sahip kişilerin evlilik uyumlarının daha düşük çıkmasının nedeni; maddi konularda yaşanan sıkıntıların eşler arasındaki ilişkiyi olumsuz etkilemesi ve evlilik uyumunun düşmesine neden olması olabilir.

Araştırmada, evlilik uyumunun kişinin kendi günlük sosyal medya kullanım süresine göre farklılaşmadığı ancak eşinin günlük sosyal medya süresine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. 2 saatten az sosyal medya kullanan eşlere sahip kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin, 4 saat üstü kullanan eşe sahip kişilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Azarakshs (2012), sosyal medya kullanım süresinin yüksek olmasının evlilik ilişkisine zarar verdiği ve evlilikten alınan doyumunu azalttığını dile getirmektedir. Güleç (2018); sosyal medya kullanımındaki artmayla birlikte eşlerin arasındaki iletişim azalabilmektedir ve eşlerin birbirilerini sanal ortamda aldatabildikleri görülmektedir. Davis (2001) ise kullanım süresinin artmasının eşlerin evlilikteki sorumluluklarını ve görevlerini yerine getirmesine engel olabildiğini ve evlilik uyumunun bu durumdan dolayı zarar gördüğünü dile getirmektedir. Araştırmada, kişilerin kendi günlük sosyal medya kullanım süresine göre evlilik uyumu farklılaşmıyorken eşlerinin sosyal medya kullanım süresinin evlilik uyumunu farklılaştırması ilginç bir sonuç olmakla birlikte, katılımcıların kendi sosyal medya kullanım sürelerinin farkında olmamalarıyla ilişkili olabileceği ve eşlerinden ise beklentilerinin, kendilerinin ilişkilerine verdikleri çabadan daha fazla olduğuna işaret ediyor olabilir. Ancak araştırmada sosyal medyada geçirdikleri süre sorulurken çiftlerin aynı anda mı sosyal medya uygulamalarında vakit geçirdikleri yoksa kendilerine ayırdıkları farklı zamanlarda mı geçirdikleri sorgulanmamıştır. Ayrıca araştırma sonuçlarıyla ilgili alan yazılarında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma sonucunun daha kapsamlı ele alınabilmesi adına daha fazla araştırmaya gereksinim duyulmaktadır.

5.2 Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsisizm Düzeyinin Evlilik Uyumunu Yordama Düzeyinin İncelenmesi

Araştırmada son olarak sosyal medya bağımlılığı ve narsisizm düzeylerinin birlikte evlilik uyumu üzerindeki etkisini bakılmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ve narsisizm düzeylerinin evlilik uyumunu %8 anlamlı şekilde açıkladığı saptanmıştır. Bu sonuç, sosyal medya bağımlılığı ve narsisizm düzeylerinin birlikte evlilik uyumunu açıklamada zayıf kaldığını ve evlilik uyumu üzerinde başka değişkenlerin etkili olduğunu işaret ediyor olabilir. Regresyon katsayılarının anlamlılık değerlerine bakıldığında, yordayıcı değişkenlerin evlilik uyumu üzerinde anlamlı yordadıkları görülmektedir.

İlk olarak sosyal medya bağımlılığı ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye bakacak olursak; araştırmada sosyal medya bağımlılık düzeyinin evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır. Dalan (2020) çalışmasında, sosyal medya bağımlılığı azaldıkça evlilik uyumu arttığını saptamıştır. Zahra ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada, sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumunu negatif yönde etkilediğini saptamıştır. Aylıkçı (2018), sorunlu internet kullanımının evlilik doyumunu azalttığını bulmuştur. Güleç (2018), sosyal medya kullanım süresinin artmasının eşler arasındaki iletişimin azalmasına neden olduğunu ve sanal aldatmalara uygun ortam yarattığını belirtmektedir. Rydyg (2000)'a göre ise sosyal medya bağımlılığının ilk olarak kişilerin meslek yaşamlarına daha sonra ise evlilik ilişkisine zarar vermektedir. Araştırmanın sonucu olan sosyal medya bağımlılık düzeyinin evlilik uyumunu negatif yönde yordamasının nedeni; sosyal medya bağımlılık düzeyi arttıkça kişinin eşiyle olan paylaşımlarının azalması, ev içi sorumluluklarını yerine getirmemesi gibi görülen durumların evlilik uyumunu düşürmesi olabilir.

Son olarak narsisizm düzeyi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye bakacak olursak; araştırmada narsisizm düzeyi evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır. Lawner ve diğerlerinin (2016) yaptıkları çalışmada, kişilerin yüksek narsisizm düzeyinin evlilikte sorunların artmasına neden olduğunu ve evlilik doyumunu azalttığını saptamıştır. Yurdakul (2019) çalışmasında, narsistik kişilik özelliklerinin evlilik uyumunu olumsuz yönde etkilediğini bulmuştur. McNulty ve Widman (2014), narsisizm ile evlilik uyumunun negatif yönde ilişkili olduğunu saptamıştır. Narsistik kişilerin; kendilerini merkezde gördüklerini, kazanmaya odaklı olduklarını ve

kaybetmeyi kabullenmediklerini, diğerlerine karşı yardımsever bir tutumu olmadığını, diğerlerini küçümsediklerini ve değersiz gördüklerini belirtilmektedir (Cihangiroğlu, Teke, Uzuntarla & Uğrak, 2015). Narsisizm düzeyinin evlilik uyumunu negatif yönde yordamasının nedeninin; narsisizm düzeyi yüksek olan kişilerin benmerkezci davranışları, kurdukları ilişkilerinde yüzeysel olmaları ve empati yeteneklerinin düşük olması gibi özellikleri evlilik uyumunu olumsuz etkilemesi olabilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda;

1. Katılımcıların çoğunlukla telefon (%92,7) ile sosyal medya uygulamalarına girdikleri ve sosyal medya uygulamaları içinde en yaygın Instagram (%62,6) kullandıkları bulunmuştur.
2. Katılımcıların çoğunluğunun günlük sosyal medyada geçirdikleri sürenin 2-4 saat arası olduğu ve eşlerinin de çoğunluğunun günlük sosyal medya kullanım süresinin 2-4 saat arası olduğu bulunmuştur.
3. Katılımcıların çoğunluğunun günlük internet kullanım süresinin 4 saat olduğu ve benzer şekilde eşlerinin çoğunluğunun kullanım süresinin 4 saat olduğu bulunmuştur.
4. Evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur.
5. 0-5 yıl arası evli olan katılımcıların evlilik uyumu düzeylerinin, 6-10 yıl ve 11 yıl ve üzeri evli olanlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.
6. Kötü ekonomik düzeye sahip kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin, orta ve iyi düzeye sahip kişilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur.
7. Evlilik uyumunun kişinin kendi günlük sosyal medya kullanım süresine göre farklılaşmadığı ancak eşinin günlük sosyal medya süresine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. 2 saatten az sosyal medya kullanan eşlere sahip kişilerin evlilik uyumu düzeylerinin, 4 saat üstü kullanan eşe sahip kişilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.
8. Sosyal medya bağımlılık düzeyinin evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır.
9. Narsisim düzeyi evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı saptanmıştır.
10. Araştırmada, sosyal medya bağımlılığı ile narsisizm düzeyinin evlilik uyumunu etkilediği bulunmuştur. Evlilik uyumu, evliliğin devamlılığı için önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle evlilik uyumu

üzerinde etkili olan değişkenlere yönelik yapılacak müdahale programlarının, evliliğin sürdürülmesine katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Evli kişilerin sosyal medya kullanım süresini azaltmak için çiftlerin birbiriyle verimli şekilde vakit geçireceği aktiviteler planlaması önerilmektedir. Araştırma örneklemine Covid-19 pandemisi nedeniyle online şekilde ulaşılmıştır ve örneklem yalnızca 409 evli kişiyle sınırlıdır. Gelecekteki çalışmalarda, katılımcı sayısının arttırılmasının, araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından yararlı olacağı düşünölmektedir. Ayrıca evlilik uyumu ele alınırken evlilik uyumunun zaman içerisinde değişime uğrayan yapısı nedeniyle boylamsal bir çalışmayla ele alınmasının daha sağlıklı olacağına inanılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akar, H.** (2005). Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar ile Yardım Talebi Olmayan ve Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde; Çift Uyum ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması, (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi), Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH, 12. Psikiyatri Birimi, İstanbul.
- Akın, A., Şahin, M. ve Gülşen, M.** (2015). Çocukluk Çağı Narsisizm Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 203-215.
- Aksaray, G.** (2013), Aile Psikolojisinde Temel Kavramlar, Aksaray, G. (Ed.). Aile Psikolojisi ve Eğitimi, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2743, Eskişehir.
- Alıklıç, Ö., Alıklıç, İ. ve Özer, A.** (2019). Dijital romantizm: Y kuşağının romantik ilişkilerinde sosyal medyanın rolü üzerine bir araştırma. Erciyes İletişim Dergisi Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı, 1, 57-80.
- Andreassen, C.S. ve Pallesen, S.** (2014). Social network site addiction – An overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20, 4053–61.
- Anlı, İ. ve Bahadır, G.**(2012). Kendilik Psikolojisine Göre Narsisistik ve Sınır Kişilik Bozukluğu, *Psikoloji Çalışmaları*, 27 (0), 1-12.
- Aylıkçı, Ç.** (2018). Evli Bireylerin Problemlerini İnternet Kullanımı ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Azarakhsh F.** (2012). Investigating the relationship between media consumption and marital satisfaction in married women living in Takestan. Master thesis women's studies. College of social sciences and economy. AL Zahra University.
- Babacan, M. E.** (2016). Sosyal medya kullanım alanları ve bağımlılık ilişkisi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3(1), 7-28. doi: 10.15805/addicta.2016.3.0017.
- Bayer, Ö.** (2017). Evlilik doyumu ve çok boyutlu algılanan sosyal desteğin öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Baz, F.** (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Çalışma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9 (16), 276-295. DOI: 10.26466/opus.470118.
- Bradbury, T. N. ve Fincham, F. D.** (1992). Attributions and behavior in marital interaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(4), 613–628.

- Bradbury, T. N. ve Karney, B. R.** (2004). Understanding and altering the longitudinal course of marriage. *Journal of Marriage and Family*, 66, 862-879.
- Bulunmaz, S.** (2018). Duygusal Zeka ve Duygusal Şemaların Sosyal Medya Kullanımı, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Sigara Bağımlılığı ile İlişkinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Campbell, W. K. ve Foster, C. A.** (2002). Narcissism and commitment in romantic relationships: An investment model analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(4), 484-495.
- Cihangiroğlu, N., Teke, A., Uzuntarla, Y. ve Uğrak, U.** (2015). Narsist kişilik eğilimleri ile kurumsal bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18.
- Cooper, A. M.** (1998). Further developments in the clinical diagnosis of narcissistic personality disorder. E. F. Ronningstam (Ed.), *Disorders of narcissism: Diagnostic, clinical, and empirical implications içinde* (53-74). Arlington, VA, US: American Psychiatric Association.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ.** (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çakır, B.** (2011). Modernleşme sürecinde Türkiye’de evlilik kurumunun işleyişi ve boşanma eğilimlerinin seyri (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çapkın, M.** (2012). Romantik Kıskançlığın, Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çiftçi, H.** (2018). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4).
- Dalan, U.** (2020). Evli bireylerde sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumu ve evlilik doyumuna üzerindeki etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi. İstanbul.
- Davis, R.A.** (2001). A Cognitive-Behavioral Model of Pathological Internet Use. *Comput Hum Behav*; 17:187-195.
- Demiray, Ö.** (2006). Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Demirci, İ. ve Ekşi, F.** (2017). Büyüklenmeci Narsisizmin İki Farklı Yüzü: Narsistik Hayranlık ve Rekabetin Mutlulukla İlişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 46, 37-58.
- Dökmen Ü.** (2008). İletişim çatışmaları ve empati(49. Baskı). İstanbul: Remzi Yayıncılık.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., Ulusu, Y. ve Kılıç, B.** (2010). Facebook’tayız. Beta Yayınları, İstanbul, 2.Baskı.

- Durmuş, E. ve Baba, E.** (2014). Evli çiftlerin duygusal zeka düzeyleri ile evlilik uyumlarının karşılaştırılması. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 352-369.
- Dünger Mutlu, D.** (2021). Evli bireylerde evlilik uyumu ve aşk tutumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Gedik Üniversitesi, İstanbul.
- Emiroğlu, K. ve Aydın, S.** (2003). *Antropoloji Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları*, Ankara.
- Erbil, D. ve Hazer, O.** (2018). Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 5(1), 99-116.
- Erdinç, İ.** (2018). Evli Çiftlerde, Evlilik Uyumu, Cinsel Yaşam Doyumu Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Erişti, A.** (2010). Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Entitüsü, İzmir, Türkiye.
- Erkul, R. E.** (2009). Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği, *Türkiye Bilişim Derneği*, 116: 96-101, <http://www.digitaldevlet.org/web2.0.pdf> (20.03.2018).
- Eskin, M.** (2012). Evlilik terapisi için başvuran çiftlerin evlilik doyumu ve evlilik terapisi hakkındaki görüşleriyle ilgili etmenler. *Klinik Psikiyatri*; 15: 226-237.
- Evren, C.** (1997). *İzm'ler dizisi: narsisizm*. İstanbul: BDS Yayınları.
- Fidanoğlu, O.** (2006), Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gazioğlu, N.** (2020). Orta yetişkinlikte internet kullanımının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Geçioğlu, A. R.** (2018). Evlilik Uyumu – Dindarlık İlişkisi: Adana Örneği. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Glenn, N.** (1991). The recent trend in marital success in the United States. *Journal of Marriage and Family*, 53(2), 261-270.
- Goodboy, A., Myers, S.** (2010). Relational Quality Indicators and Love Styles as Predictors of Negative Relational Maintenance Behaviors in Romantic Relationships. *Communication Reports*, 23(2), 65–78.
- Gordon, K. C., Baucom, D. H., Epstein, N., Burnett, C. K., & Rankin, L. A.** (1999). The interaction between marital standards and communication patterns: how does it contribute the marital adjustment? *Journal of Marital and Family Therapy*, 25(2), 211- 223.

- Gökmen, A.** (2001). Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolcülük ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerinde Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gül, G.** (2016). Evlilik biçimleri açısından evlilik uyumu, ilişkilerde yüklenme tarzları ve psikolojik dayanıklılık değişkenlerinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güleç, V.** (2018). Aile İlişkilerinin Sosyal Medya ile Birlikte Çöküşü. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 2(1), 105-120.
- Gürsoy, F. Ç.** (2004). Kaygı ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Habibova Doğan, G. ve Topkaya, N.** (2020). Çalışan kadınlarda evlilik doyumunun yordayıcısı olarak kişiler arası yeterlilik ve iş-aile çatışmasını yönetme öz yetkinliği. Ege Eğitim Dergisi, 21(2), 76-90. doi: 10.12984/eggeefd.790218.
- Halford, W.K., Kelly, A. ve Markman, H. L.** (1997). The concept of a healthy marriage. Clinical Handbook of Marriage and Couple Intervention, 3-12.
- Hawi, N. S. ve Samaha, M.** (2016). The Relations Among Social Media Addiction, Self-Esteem, and Life Satisfaction in University Students, Social Science Computer Review, 35(5), 576-586.
- Hazar, M. Ç.** (2011). Sosyal medya bağımlılığı-bir alan çalışması. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi. 0(32). ss 151-175.
- Hosseini, S., Noroozi, M. ve Montazery, G.** (2017) Investigating the relation between women's body image and unconsummated marriage. Iranian J Nursing Midwifery Res;22:363-6.
- Hoşgör, H., Koç Tütüncü, S., Gündüz Hoşgör, D. ve Tandoğan, Ö.** (2017). Üniversite öğrencileri arasında sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu yaygınlığının farklı değişkenler açısından incelenmesi. International Journal of Academic Value Studies. 3(17), 213-223.
- Islam, N., Shahrier, A. ve Shimu, N. S.** (2015). 'Effects of Socio-demographic Factor on the Marital Adjustment of Working Women in Bangladesh, Journal of Life Earth Science, Cilt 10, pp. 31-38.
- İlkay, E.** (2002). Cerrahpaşa Psikiyatrisi. İstanbul Üniversitesi, Yayın No: 4326, İstanbul. Hyman, Steven (1989), Acil Psikiyatrisi, Çev: İ. Doğaner, A. Ayan, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova, No:133, İzmir.
- Janicki, D.L. Kamarck, T.W. Gwaltney, C.J. ve Shiffman, S.,** (2006). Application Of Ecological Momentary Assessment To The Study Of Marital Adjustment And Social Interactions During Daily Life. Journal Of Family Psychology, 20(1), 168-172. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.20.1.168>
- Kalkan, M.** (2002), Evlilik İlişisini Geliştirme Programının Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

- Kalkan, M. ve Ersanli, E.** (2008). The Effects of the Marriage Enrichment Program Based on the Cognitive-Behavioral Approach on the Marital Adjustment of Couples. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 8(3), 977-986.
- Kansız, M. ve Arkar, H.** (2011). Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik doyumu üzerine etkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 24-29.
- Keçeli, A.** (2020). Bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin ve sosyal medya bağımlılığının evlilik doyumu açısından incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kernberg, O. F.** (2011). Aşk ilişkileri. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kernberg, O.F.** (1975). Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm: çev:Mustafa Atakay, Metis.
- Koçak, M.** (2021). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Yaşamın Anlamı Arasındaki Yordayıcı İlişkiler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya.
- Kowsar, H. ve Rahim, A.** (2019). Assessment on marital adjustment of men with respect to their length of marital life, level of education and income levels. *International Journal of Advance Research*. 5(1), 108–110.
- Kublay, D. ve Oktan, V.** (2015). Evlilik uyumu: değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 25-35.
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D.** (2017). Social Networking Sites and Addiction: Ten Lessons Learned, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14 (3), 311.
- Lawner, J.A., Lamkin, J., Miller, J.D., Campbel, W.K. ve Karney, B.R.** (2016). Narcissism and Newlywed Marriage: Partner Characteristics and Marital Trajectories. *Personal Disord*, April; 7(2), 169–179. doi:10.1037/per0000137.
- Levy, K., Ellison, W. ve Reynoso, J.** (2012). A historical review of narcissism and narcissistic personality. *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder*, 3-13.
- Lin L.Y., Sidani, J. E., Shensa, A., Radovic, A., Miller, E., Colditz, J. B., Hoffman, B. L., Giles, L. M. ve Primack, B. A.** (2016). Association between Social Media Use and Depression Among U.S. Young Adults. *Depression and Anxiety*, 33, 323–331.
- Manavcıoğlu, K.** (2010). Kurumsal İletişimde Sosyal Medya Yönetimi: Kurumsal Blog Odaklı Bir İnceleme (Yayımlanmamış Doktora Tez). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Masterson, J. F.** (1988). The search for the real self: Unmasking the personality disorders of our age. Free Press.

- Maxwell, K., Donnellan, M. B., Hopwood, C. J. ve Ackerman, R. A.** (2011). The two faces of narcissus? an empirical comparison of the narcissistic personality inventory and the pathological narcissism inventory. *Personality And Individual Differences*, 50(5), 577–582. doi:10.1016/j.paid.2010.11.031
- McNulty, J. K. ve Widman, L.** (2014). Sexual narcissism and infidelity in early marriage. *Archives of sexual behavior*, 43(7), 1315-1325.
- McWilliams, N.** (1994). *Psychoanalytic Diagnosis: Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. New York: Guilford Press.
- Miller, A.** (2016). *Yetenekli Çocuğun Dramı*. (6.basım). (Çev. E. Avşar). İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Morf, C. ve Rhodewalt, F.** (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: a dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177-196.
- Nichols, W.** (2005). The first years of marital commitment. In M. Harway (Ed.), *Handbook of couples therapy* (pp. 35-36). John Wiley & Sons, Incorporated, Hoboken, NJ, USA.
- Özabacı, N. ve Erkan, Z.** (2014). *Aile danışmanlığı. Kuram ve uygulamalara genel bir bakış*. Ankara: Pegem.
- Özdemir, S. ve Erdem, R.** (2016). Sosyal medyanın örgüt içi iletişimdeki rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 247-270.
- Özgüven, İ.E.** (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkalp, E.** (2013), “Örgüt İçinde Birey ve Kişilik”, *Örgütsel Davranış*, 2. Bölüm, Yayın No:1804, (1. Baskı), ed. Ayşe Çiğdem Kirel ve Ozan Ağlargöz, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, ss.28-55.
- Özügurlu, K.** (2013). *Evlilik Raporu*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Pincus, A. L. ve Roche, M. J.** (2011). Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (p. 31–40). John Wiley & Sons Inc.
- Polat, D.** (2006). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri Ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R. ve Gladwell, V.** (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1841-1848. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.02.014>.
- Raskin, R. ve Hall, T.** (1988). “A Principal-Component Analysis of the Narcissistic Personality Inventory and Further Evidence of its Construct Validity”, *Journal of Personality and Social Psychology Bulletin*, 27, pp. 151–161.
- Rathus, S. A., Nevid, J. S. ve Fichner-Rathus, L.** (1998). *Essentials of human sexuality*. Needham Heights. MA: Allyn and Bacon.

- Ronningstam, E.** (2010). Narcissistic personality disorder: a current review. *Current Psychiatry Reports*, 12(1), 68-75.
- Rosen-Grandon, J. R., Myers, J. E. ve Hattie, J. A.** (2004). The Relationship Between Marital Characteristics, Marital Interaction Processes, and Marital Satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 82(1), 58–68.
- Rozenblatt, S.** (2002). In Defence of Self: The relationship of Self- Esteem and Narcissim to Aggressive Behavior Long Island University, Psychology, Yayınlanmış Doktora Tezi, USA.
- Sakarya, E. ve Dilmaç, B.** (2020). Evli bireylerin evlilik uyum, yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkilerin incelenmesi, NEÜ Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(1),1-11. DOI: 10.21449/neusbf.
- Savcı, M. ve Aysan, F.** (2017). Teknolojik bağımlılıklar ve sosyal bağıllık: İnternet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının sosyal bağıllığı yordayıcı etkisi. *Düşüne Adam*, 30, 202-216.
- Seviniş, S. ve Bilgin, M.** (2017). “Yetişkinlerde Sosyal Ağ Kullanımının Beş Faktör Kişilik Özellikleriyle İlişkisi”, *International Journal of Human Sciences*, 14(4): 3126-3157.
- Solmuş, T.** (2011). Çift, Evlilik ve Aile Terapisi. İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Soylu, Y. ve Kağnıcı, D.** (2015). Evlilik Uyumunun Empatik Eğilim, İletişim ve Çatışma Çözme Stillerine Göre Yordanması . *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (43), 44-54.
- Suler, J.** (2005). Computer and Cyberspace Addiction. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*, 1(4), 359–362.
- Şad, N. S., Konca, S. A., Özer, N. ve Acar, F.** (2016). Parental involvement: A phenomenological research on electronic parental involvement, *International Journal of Pedagogies and Learning*, 11(2), 163-186.
- Şafak, B. ve Kahraman, S.** (2019). Sosyal Medya Kullanımının Yalnızlık ve Narsistik Kişilik Özelliği Belirtileri ile İlgili İlişkinin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(2), ss.54-69.
- Şafak-Öztürk, C. ve Arkar, H.** (2014). Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkiler. *Literatür Sempozyum*, 1(3), 16-24.
- Şahin Altun, Ö., Polat, Ü., Ejder Apay, S. ve Olçun, Z.** (2020). Kadınlarda Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*;3(2):82-90.
- Şen, B.** (2009). Evlenmek üzere başvuruda bulunan bir grup nişanlı çiftin evlilik ve “evlilik öncesi çift eğitimi”ne ilişkin bilgi, görüş ve değerlendirmeleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Şendil, G. ve Korkut, Y.** (2012). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 28 (0), 15-34.

- Şirin, T.** (2018). Evli Çiftlerin Evlilik Uyumları İle Dini Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies Volume*. 13/3, p.691-722. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12949>.
- Tarhan, N.** (2010). Evlilik psikolojisi: Öncesi ve sonrasıyla evlilik, Ed. Özlem Atik, Timaş Yayınları: İstanbul (7. Baskı), 13-47.
- Tüfekçi-Hoşgör, E.** (2013). Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları ile Evlilik Uyumunun İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Twenge, J.M. ve Campbell, W.K.** (2010). Asrın vebası: Narsisizm illeti (Ö. Korkmaz, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Wilcoxon, S. A. ve Hovestadt, A. J.** (1985). Perceived similarity in family-of-origin experiences and dyadic adjustment: A comparison across years of marriage. *Family Therapy*, 12(2), 165-174.
- Yeşiltepe, S.S. ve Çelik, M.** (2014). Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluş ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(3), 992-1013.
- Yıldırım N.** (2004). Türkiye’de boşanma ve sebepleri. *BİLİG Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*. 1(28): 59-81.
- Yıldız, M. A. ve Baytemir, K.** (2016). Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 17(1). DOI: 10.17679/iuefd.17181627.
- Young, J. E., Klosko, J. S. ve Weishaar, M. E.** (2003). *Schema therapy: A practitioner’s guide*. New York: The Guilford Press.
- Zahra M., Zoghi M. ve Ebrahimi M.** (2015). The Relationship Between the Internet Addiction and The Use of Facebook With Marital Satisfaction and Emotional Divorce Among Married University Students. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*; 5 (s3), p. 709-717.

Ek 2. Bilgilendirilmiş Gönüllü Onay Formu

Değerli katılımcı,

Bu tez çalışması Doç. Dr. Fatma Yeşim Can danışmanlığında, İstanbul Gedik Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Gizem Tolunay tarafından yürütülmektedir. Araştırmada “Narsistik Kişilik Özellikleri ve Sosyal Medya Bağımlılığının Evlilik Uyumuna Etkisinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezi için veri toplanacaktır. Araştırmada yer almayı kabul etmeden önce lütfen aşağıdaki yazıları okuyunuz.

Araştırma için sizden beklenen formlarda verilen soruları size uygun ve eksiksiz cevaplamanız beklenmektedir. Vereceğiniz tüm cevaplar sadece araştırma amacıyla kullanılacak ve araştırmacı haricinde kimseye gösterilmeyecektir. Araştırmada gerçek isminiz sorulmayacak takma isim kullanacaksınız. Araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır ve dilediğiniz zaman araştırmaya katılmaya son verme hakkına sahiptir. Araştırmayı yarıda bırakma durumunda ise tüm cevaplarınız yok edilecek ve araştırma verilerine dahil edilmeyecektir.

Anketleri doldurmanız ortalama 15 dakika sürecektir ve araştırma hakkında sorularınız olması durumdan e- posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Değerli katılımınız için teşekkür ederiz.

Şartları okudum, kabul ediyorum.

Ek 3. Demografik Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Yaşınız :

18-24 Yaş 24-40 Yaş 40 Yaş ve Üzeri

3. Evlilik Süreniz:

0-5 Yıl 5-10 Yıl 10 Yıl ve Üzeri

4. Evlilik Şekliniz:

Anlaşarak/Flört Görücü Usulü Diğer (Kaçarak, Beşik Kertme, Berdel vs.)

5. Eğitim Durumunuz?

Okula gitmemiş İlkokul Ortaokul Lise Üniversite ve üstü

6. Sizce aşağıdaki seçeneklerden hangisi ekonomik düzeyinizi en iyi ifade etmektedir?

Çok Düşük Düşük Orta Yüksek Çok Yüksek

7. En sık kullandığınız sosyal medya uygulaması?

Facebook Instagram Twitter Youtube Diğer

8. En sık kullandığınız sosyal medya uygulamalarına erişim cihazınız?

Telefon Bilgisayar Tablet

9. Günlük ortalama sosyal medya kullanım süreniz?

1 saatten az 1-3 saat arası 4 saat ve üstü

10. Eşinizin günlük ortalama sosyal medya kullanım süresi?

1 saatten az 1-3 saat arası 4 saat ve üstü

11. Psikiyatrik Tedavi Gördünüz Mü?

Evet daha önce gördüm Hayır hiç görmedim

Ek 4. Narsisistik Kişilik Envanteri-16

Aşağıdaki cümle çiftlerini okuyun ve kendinizle ilgili duygu ve düşüncelerinizi nispeten doğru yansıtan ifadenin yanına çarpı (x) koyun. Herhangi ifadenin sizi tam olarak yansıtmadığını düşünebilirsiniz. Yine de size daha yakın olan hangisiyse onu işaretleyin.

1	☐ İlgi merkezi olmak hakikaten de çok hoşuma gider. ☐ İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder.
2	☐ Çoğu insandan ne daha iyi ne daha kötüyüm. ☐ Özel biri olduğumu düşünüyorum.
3	☐ Hikâyelerimi dinlemek herkesin hoşuna gider. ☐ Bazen güzel hikâyeler anlatırım.
4	☐ Layık olduğum saygıyı çoğunlukla görüyorum. ☐ Hak ettiğim saygıyı görme konusunda ısrar ederim.
5	☐ Emirlere uymaktan rahatsızlık duymam. ☐ İnsanlar üzerinde otorite sahibi olmak hoşuma gider.
6	☐ Önemli bir insan olacağım. ☐ Başarılı olacağımı umuyorum.
7	☐ İnsanlar bazen söylediklerime inanıyorlar. ☐ Her insanı istediğim her şeye inandırabilirim.
8	☐ Başka insanlardan çok şey beklerim. ☐ Başka insanlar için bir şeyler yapmak hoşuma gider.
9	☐ İlgi merkezi olmak hoşuma gider. ☐ Kalabalığa karışmayı tercih ederim.

10	☐ Ben de herkes gibi biriyim. ☐ Sıra dışı bir insanım.
11	☐ Ne yaptığımı her zaman bilen biriyimdir. ☐ Bazen ne yaptığımdan emin olamıyorum.
12	☐ Kendimi insanları manipüle ederken yakaladığımda bundan hoşlanmıyorum. ☐ İnsanları manipüle etmek bana kolay gelir.
13	☐ Otorite olmanın benim için pek de anlamı yoktur. ☐ İnsanlar otoritemi hep tanır gibi görünürler.
14	☐ İyi olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana devamlı bunu söylüyor. ☐ İnsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanıyorum.
15	☐ Gösterişçi olmamaya çalışırım. ☐ İmkân bulursam gösteriş yapma eğiliminde olurum.
16	☐ Başka insanlardan daha kabiliyetliyim. ☐ Başka insanlardan öğrenebileceğim çok şey var.

Ek 5. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

Aşağıda internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine X işaretini koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız.

① Bana Hiç Uygun Değil ② Bana Uygun Değil ③ Kararsızım

④ Bana Uygun ⑤ Bana Çok Uygun

	1	2	3	4	5
1 Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.					
2 Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.					
3 Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlatır.					
4 Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.					
5 Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.					
6 Sosyal medya yüzünden verimliliğimin azaldığını fark ediyorum.					
7 Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.					
8 Sosyal medyayı kullanırken biri beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.					
9 Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.					
10 Sabah uyandığımda ilk işim sosyal medyaya girmek olur.					
11 Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum.					
12 Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılamıyorum.					
13 Çevremde birileri varken bile, sosyal medyada olmayı tercih ederim.					
14 Özel bazı duyuruları görebilmek ya da paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.					

15 Sosyal medyadan dolayı aile üyelerini ihmal ettiğim olur.					
16 İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı kullanmaktan kendimi alamıyorum.					
17 Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.					
18 Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.					
19. Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.					
20. Çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği beni daha çok sosyal medyada olmaya itiyor.					

Ek 6. Evlilik Uyumu Ölçeği

Aşağıdaki ölçek çizgisi üzerinde her şeyi ile şimdiki evliliğinizin mutluluk derecesini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

* * * * *

Çok Mutsuz Mutlu Çok Mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konular hakkında, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi dikkate alınız.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamayız	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2.Aile Bütçesini idare etme						
3.Boş zaman etkinlikleri						
4.Duyguların ifadesi						
5.Arkadaşlar						
6.Cinsel ilişkiler						
7.Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya yerinde davranış)						
8.Yaşam felsefesi						
9.Eşin akrabalarıyla ilişki biçimi						

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabı işaretleyiniz.

10.Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle nasıl sonuçlanır?

Erkeğin susması ile () Kadının susması ile ()

Karşılıklı tavizlerle anlaşmaya varılarak ()

11.Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

Hepsini () Bazılarını () Hiçbirini ()

12.Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

() Evde oturmayı () Dışarıda bir şeyler yapmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

() Evde oturmayı () Dışarıda bir şeyler yapmayı

13.Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

Sık sık () Arada sırada () Çok seyrek () Hiçbir zaman ()

14.Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz,

Aynı kişiyle evlenirdiniz () Farklı bir kişiyle evlenirdiniz () Hiç evlenmezsiniz ()

15.Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

Hemen hemen hiçbir zaman () Nadiren () Çoğu konularda () Her konuda ()

ÖZGEÇMİŞ

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Yüksek Lisans:** 2021, İstanbul Gedik Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı
- **Lisans:** 2018, İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Psikoloji

MESLEKİ EĞİTİM VE DENEYİMLER:

Bilgi Üniversitesi Psikoloji bölümünde lisans eğitimine devam ederken çeşitli sosyal sorumluluk projelerinde ve gönüllü faaliyetlerde yer almıştır. 2018’de mezun olduktan sonra Hümanite Psikiyatri Kliniği’nde stajyer psikolog olarak bulunmuştur ve çeşitli seminerlere katılmıştır. 2019 yılında başladığı Gedik Üniversitesi Klinik Psikoloji programında Analitik Yönelimli Terapi Eğitimi ve beraberinde süpervizyonu almış, MMPI ve Cattell Zeka Testi uygulamıştır. Yüksek Lisans eğitimi süresinde Şişli Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü’nde stajyer psikolog olarak görev yapmıştır.